

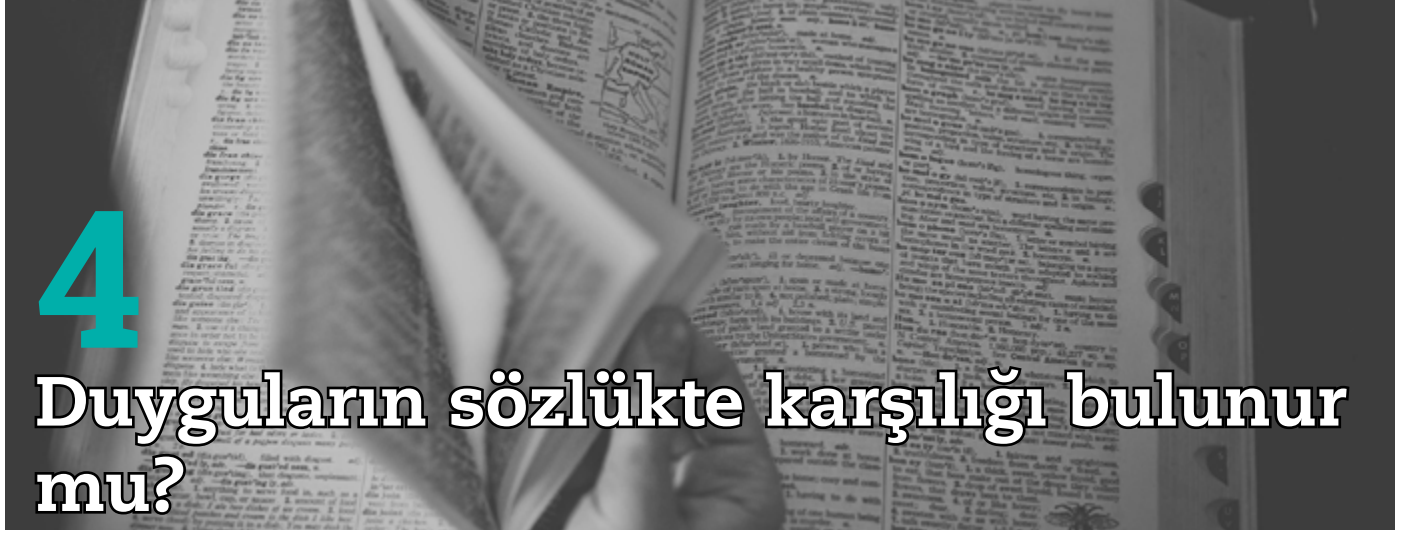
gazete duvar
kitaP.

SAYI: 20

Duyguların sözlükte karşılığı nasıl bulunur?

Kitap çalmanın incelikleri

Barış diye bir çocuk hakkı!

4

Duyguların sözlükte karşılığı bulunur mu?

8

Devrimciler Porsuk'ta: Mustafa Çalığı...

Hakan Bora

14

Atatürk Kitaplığı, Rauf Orbay'ın arşivini satın aldı

18

Kitap çalmanın incelikleri

Hamza Celâleddin

25

Osman Nuri Bilgin 100 yaşında!

Mehmet Turgut Bayram

32

'Gelişigüzel hazırlanmış haberler muhalif medyada da var!'

Soner Sert

10

'Çocuğu boğ, çocuk yüzünden biz de ölmeyelim'

Serkan Alan

15

Hitler ve Stalin peşinde: Troçki Meksika'da...

Soner Sert

21

Barış diye bir çocuk hakkı!

Hatice Kapusuz

29

'Homo Sacer' için her gün bayram

Nazif Cifci

38

Etkinlikler, Yeni Çıkanlar, Çok Okunanlar

Sayı:20 | Ağustos 2018

Yayın Sahibi**AND Gazetecilik ve Yayıncılık,****San. ve Tic. A.Ş. adına**

Vedat Zencir

Genel Yayın Yönetmeni

Ali Duran Topuz

İcra Kurulu Başkanı ve**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**

Ömer Araz

Yazı İşleri Müdürü

Cennet Sepetci / Anıl Mert Özsoy

Kapak Tasarım

Ersan Uğur Gör

Katkıda Bulunanlar: Emek Erez, Hakan

Bora, Serkan Alan, Soner Sert, Hamza

Celâleddin, Hatice Kapusuz, Mehmet

Turgut Bayram, Nazif Cıfci

Yönetim Yeri:

Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad.

Nazmi Akbacı İş Merkezi 233-234

Sarıyer/İstanbul

Santral (212) 3463601, Faks (212)

3463635

e-mail: info@gazeteduvar.com.tr

Duvar Kitap'ta yayımlanan yazı,

haber ve fotoğrafların her türlü telif

hakkı AND Gazetecilik ve Yayıncılık

Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. İzin

alınmadan, kaynak gösterilmeden ve

link verilmeden iktibas edilemez.

Merhaba,

Emek Erez, Tiffany Watt Smitt'in kaleme aldığı "*Duygular Sözlüğü 'Acımadan Zevk Almaya'*" adlı çalışmasını inceledi: Varlığımızı toplumsal, politik, sosyolojik ve felsefi bağlamda etkileyen, adlandırılmış olan ama herkeste aynı karşılığı vermeyen, hislerimizin ifadesi kelimeler, Smith'in çalışmasında karşımıza çıkıp, bizi kendi içinde bulunduğumuz duygunun izini sürmeye götürüyor. Utanmaktan, mutluluğa, yalnızlıktan, yurtsuzluğa kadar pek çok farklı isimleri var onların ve hayatımızın ortasında duruyorlar. Smith'in "*Duygular Sözlüğü 'Acımadan Zevk Almaya'*" adlı çalışması da bu duyguları kategorize etme çabasından uzak, anlamalarındaki çoğulluğa işaret ederek, farklı bağlamlarda tartışıyor.

Bodrum'un eski İlköğretim Müdürlerinden Osman Nuri Bilgin'in 1964 ve 1965 yıllarında yayımladığı iki adet kitabı, "*BODRUM - Halikarnasos*" (1964) ve "*Tarihi, Sosyal ve İktisadi Yönleri ile BODRUM*" (1965), ve bir türlü yayımlamaya fırsat bulamadığı "*Bodrum Havaları ve Düşünleri*" tek bir kitapta toplandı. Mehmet Turgut Bayram, dedesini ve 'eski Bodrum'u anlattı.

Patrick Deville'in Türkçeye Orçun Türkay tarafından çevrilen romanı *Viva*, Can Yayınları etiketiyle raflardaki yerini aldı. Biri "sürekli devrimci" Troçki, diğeri "sürekli yazar" Malcolm Lowry'nin konu edinildiği hikâye, Meksika'nın odağında olduğu ve geriye dönüşlerin sıkça kullanıldığı bir dizi ânı romanlaştırıyor. Soner Sert, yakın tarihin önemli figürlerinin bir araya geldiği *Viva'yı* inceledi.

Ersin Toker'in kaleme aldığı *Porsuk Durgun Akardı*, bir sözlü tarih çalışması esasen. Kitabı, yer yer öykü yer yer roman gibi okumak da mümkün. Hakan Bora, Devrimci-Yol hikâyesini ve Mustafa Çalıkıuşu'yu kaleme aldı.

Dersim kültürü ve 1938 Dersim Katliamı'na ilişkin 800'e yakın kişiyle konuşan Cemal Taş, o dönemin tanıklarının anlattıklarını derleyerek büyük bir arşiv oluşturdu. "*Dağların Kayıp Anahtarı*" kitabının da yazarı olan Taş, Dersim üzerine çalışan herkese arşivini açtı. Taş, arşivleme sürecini ve Dersim tarihini Serkan Alan'a anlattı.

Hamza Celâleddin, Hatice Kapusuz bu sayımızda yazılarıyla yer alan diğer isimler oldu.

Marifet iltifata tabidir... İyi bayramlar!

Anıl Mert Özsoy

Duyguların sözlükte karşılığı bulunur mu?

Varlığımızı toplumsal, politik, sosyolojik ve felsefi bağlamda etkileyen, adlandırılmış olan ama herkeste aynı karşılığı vermeyen, hislerimizin ifadesi kelimeler, Smith'in çalışmasında karşımıza çıkıp, bizi kendi içinde bulduğumuz duygunun izini sürmeye götürüyor. Utanmaktan, mutluluğa, yalnızlıktan, yurtsuzluğa kadar pek çok farklı isimleri var onların ve hayatımızın ortasında duruyorlar. Smith'in "Duygular Sözlüğü 'Acımadan Zevk Almaya'" adlı çalışması da bu duyguları kategorize etme çabasından uzak, anlamalarındaki çoğulluğa işaret ederek, farklı bağlamlarda tartışıyor.

Emek Erez

Duygular insan varlığının en belirleyici yerinde durur dersek çok abartmış olmayız sanıyorum. İnsan, etkilenimlerinin ya da kendi bireysel anlam arayışının da sonucu olarak pek çok farklı hisle karşı karşıya kalır. Kederlenir, öfkelenir, sevinir, sıkılır. Ancak hislerimizin akışkan ve değişken olduğunu da hatırlamak gerekir. Toplumların duygulanmaları farklıdır ve bireyin bir şekilde toplum içerisinde varlık olduğu düşünülürse tek tek kişiye göre duygu durumlarının farklılaşığından söz edilebilir.

'Duygular her anlamda önemlidir ve pek çok farklı disiplinin konusudur. Çünkü onları anlamlandırmanın, insan "oluşu" anlamak gibi bir karşılığı vardır.'

DUYGULAR FARKLI BAĞLAMLARDA TARTIŞABİLİR

Duygular, üzerinde durmayı hak eden, çeşitli disiplinler içerisinde tartışılan bir konudur ayrıca. Örneğin, duygular bazen politiktir. Sara Ahmed'in "Duyguların Kültürel Politikası" (2015) kitabını hatırlayabiliriz bu bağlamda. Yazar, acı, iğrenme, öfke, korku, sevgi gibi, sıradan insani hisler görüntüsü çizen pek çok duygunun, eşitsiz bir ilişki biçiminde ne anlamlara gelebildiğini, gündelik yaşam içerisinde "başka"ya teması nasıl "beyaz" bir bakışa çevirebildiğini hatırlatır bize. Duygulardan bahsedince ismini anmadan geçemeyeceğimiz bir düşünür de Spinoza'dır. Felsefesinin temel kitabı olan "Ethica"nın (2016) III. Bölümü bu konuya ayrılmıştır. Spinoza, duyguları önemser çünkü ona göre; "kendi kendine meydana geldiği düşünülen nefret, öfke, kıskançlık gibi duygular da, bütün diğer tekil şeyler gibi, aslında doğanın zorunluluğundan ve kudretinden kaynaklanmaktadır. Bu yüzden bu duyguların hepsinin belirli nedenleri vardır ve hepsi kendi nedenleriyle anlaşılır hâle gelir, ayrıca başka şeylerin sahip olduğu ve bizim de temaşa etmekten büyük zevk aldığımız özellikler gibi duyguların da bilinmeye değer özellikleri vardır." (age. 197). Bu anlamda duygular üzerinde durmayı, tartışmayı hak eder, onları anlamak nedenlerini sorgulamak gerekir. Çünkü insan varlığını etkileyen bir yerde dururlar. Kedere kapılıp hayattan vazgeçmeye sebep olabildikleri gibi, Ulrike Meinhof misali, "üzgün olmaktansa öfkeli olmayı" tercih ettiğimizde, direnmeye de vesile olabilirler. Sevgili Ulus Baker de bu nedenlerle olsa gerek gittikçe "kanaatlare" dönüşen sosyoloji geleneğinin karşısına "duygular sosyolojisi" adını verdiği bir öneri sunar ve "Kanaatlerden İmajlara: Duygular Sosyolojisine Doğru"(2012) adlı tezini yazar. Kısacası, duygular her anlamda önemlidir ve pek çok farklı disiplinin konusudur. Çünkü onları anlamlandırmanın, insan "oluşu" anlamak gibi bir karşılığı vardır.

DUYGULARIN KARŞILIĞI SÖZLÜKTE BULUNABİLİR Mİ?

Tüm bunlardan bahsetme sebepim aslında yine bir kitaba dikkat çekme telaşından kaynaklanıyor. Bu kitap, Tiffany Watt Smith'in "Duygular Sözlüğü 'Acımadan Zevk Almaya'" adlı Kolektif Kitap tarafından basılan metni. Kitap ilk başta duygular ve sözlük kelimesinin yarattığı çelişkiyi hatırlatıyor. Çünkü yazının başından beri söz ettiğimiz gibi duygular tek tek bireylere göre farklılaşan, her toplumda başka bir karşılığı olan, ayrı disiplinlerin çeşitli bağlamlarda çalıştığı bir konu olarak karşımıza çıkıyor. Bu anlamda düşününce alfabetik bir sıraya göre duyguların dizilebileceği fikri bir soru işareti bırakıyor okurda ancak yazarın da aynı kaygıyı taşıdığını ve yapmaya çalıştığı şeyin kesinlikle sıralı bir duygu listesi tutmak olmadığını anlayınca işler değişiyor. Smith bu durumun sıkıntısını yaşadığından, duyguların kategorilere

sıkıştırmanın kolay olmadığından bahsediyor: “Duygular hakkında düşünmek bizi iç içe geçen koridorlar ve döner kapılarla dolu bir labirente sürükleyebiliyor ve böyle zamanlarda duyguları tarif etmek için kullandığımız sözcükler doğru tariften ziyade kolaylık sağlaması açısından önemli. Bu kitabın bu şekilde düzenlenmesinin sebebi de bu”.

Kitabın alfabetik bir düzen içerisinde yer almasının sağlayacağı kolaylık önemli ancak asıl durum yine yazarın da kitapta bahsettiği gibi kendi okumanızda bu sırayı takip etme zorunluluğunuzun olmaması. Bu da aslında bir bakıma keyifli çünkü kitabı sayfa numarasına göre değil o an hissettiğiniz duyguya göre okuma imkânı sağlıyor. Kendi okuma deneyimimde de uyguladığım o anki hissiyatıma göre bir duygu seçip okumak, onun dönemlere ve toplumlara göre değişen anlamlarına bakmak, farklı duyguları çağdırmaya da vesile oluyor diyebilirim.

“Duygular Sözlüğü ‘Acımadan Zevk Almaya’” kitabı, acıma, aşk, belirsizlik, can sıkıntısı, diğerkâmlık, empati, hınç, korku, mutluluk, neşe, öfke ve daha pek çok duygu belirten kelimeye yer veriyor. Kelimelerin kullanımını farklı dönemlerdeki anlamlarına, başka disiplinlerin o duygu hakkında söylediklerine göre incelenmiş metinde. Çok sevdiğim “diğerkâmlık” yani başkasının iyiliği için bir şeyler yapma isteği şöyle tartışılıyor: “Nörobilimciler yaptıkları çalışmalarda beynin ana zevk yollarından birinin, dopamini ödüllendirmeyle bağdaştırılan yerlere taşıyan mezolimbik sistemin bir hayır kurumuna bağış yaptığımızda kendimiz para kazanmı-şız gibi harekete geçtiğini gösteriyor.”

Yani buradan anladığımız diğerkâmlık hissini de bir şekilde bireydeki çıkar duygusuyla ilişkili olabileceği. Metinde bu kelime hakkında şunlar da söyleniyor: “Başkalarına yardım etmek toplumları bir arada tutuyor ve karşılıklı ağlar yaratıyor. Ama hissettiğimiz zevkin biyolojik olarak kaçınılmaz olduğu fikri, türümüzün devamlılığına katkıda bulunan bir davranışa denk geliyor: ‘doğanın verdiği ödül’”

Diğerkâmlık kişisel hazzı tetiklerken toplumsal dayanışmayı da harekete geçiriyor belli ki. Ancak burada bu duygudan aldığımız haz kadar eşit ilişki biçiminde hareket etmek de önemli.

ÇARESİZ HİSSEDİNCE

Kitapta farklı duygulardan bahsedildiğini söylemiştik. Örneğin, çaresizlik kelimesi, Latince ‘despair’ anlamına geliyor ve bu kelime kulaklarımıza çarptığında bizde şöyle bir etki bırakıyor: “Hayatınıza artık sığamadığınız hissi o kadar yavaş

‘Diğerkâmlık kişisel hazzı tetiklerken toplumsal dayanışmayı da harekete geçiriyor belli ki. Ancak burada bu duygudan aldığımız haz kadar eşit ilişki biçiminde hareket etmek de önemli.’

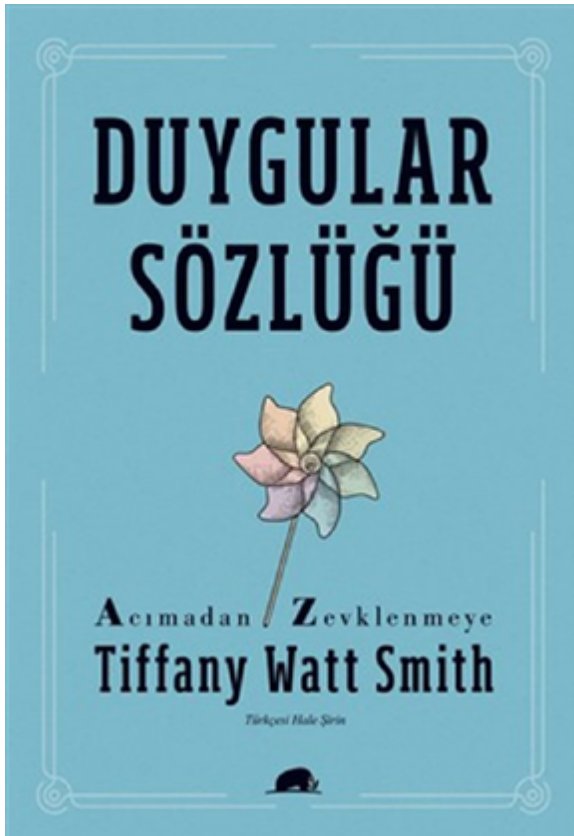
geliyor ki fark etmiyorsunuz bile. Kıyafetleriniz sanki başka birinin. Bir zamanlar tatmin edici gelen işe şimdi sadece katlanıyorsunuz. Amaçsızlık ve yabancılaşma olarak başlayan duygu hızla en klostrofobik türden utanca dönüşebiliyor.”

Son yıllarda çoğu zaman hissettiğimiz bu duygu, elbette herkeste aynı karşılığa gelmiyor ancak genel olarak üzerimizdeki etkisi sanırım kitabın bahsettiği ile örtüşüyor. Ayrıca metinde kelime, varoluşçuluk felsefesi, Hıristiyanlık gibi öğretilerin ekseninde ele alınıyor. Böylece, aslında içinde bulunduğunuz ama anlamlandırmakta zorlandığınız bir duyguya farklı açılardan bakarak, bizim hissimizin karşılığına da erişebiliyoruz. Sözlükte de belirtildiği gibi; “kendinize katlanmaya daha fazla dayanamıyorsanız ama kendinizi terk edemiyorsanız da; çaresizlik bu iki uç arasında gidip gelen, içinizi kemiren bir duyguya dönüşüyor.”

Gerçekten de öyle oluyor değil mi, katlanmak zorlaştığında ve elden hiçbir şey gelmediğinde, yaşadığımızın sözlükteki karşılığı bu işte, yani çaresizlik.

DAHA FAZLA SÖZLÜK

Duygular önemli, onların kesin tanımları yok. Varlığımızı toplumsal, politik, sosyolojik ve felsefi bağlamda etkileyen, adlandırılmış olan ama herkeste aynı karşılığı vermeyen, hislerimizin ifadesi kelimeler, Smith’in çalışmasında karşımıza çıkıp, bizi kendi içinde bulunduğumuz duygunun izini sürmeye götürüyor. Utanmaktan, mutluluğa, yalnızlıktan, yurtsuzluğa kadar pek çok farklı isimleri var onların ve hayatımızın ortasında duruyorlar. Smith’in “Duygular Sözlüğü ‘Acımadan Zevk Almaya’” adlı çalışması da bu duyguları kategorize etme çabasından uzak, anlamalarındaki çoğulluğa işaret ederek, farklı bağlamlarda tartışıyor. Bazen bir filozofun fikirleriyle bazen dini kavrayışları devreye sokarak bazen de bir edebiyat metninin izinde. Kitap belli kelimeleri seçerek onlara anlamlar yükleyip azaltmaktan çok çoğaltmayı hedefliyor. Burada geçen duygulu kelimeler başka kelimeleri çağrıştırdığında da bunu görebiliyoruz. Çünkü yazarın da ifade ettiği gibi: “Duygularımızı anlatırken ihtiyacımız olan şey sözcükleri azaltmak değil. Daha fazlasına ihtiyacımız var”.

Duygular Sözlüğü, Tiffany Watt Smith, çev: Hale Şirin, 322 syf., Kolektif Kitap, 2018.

- Ahmed, S. (2015), “Duyguların Kültürel Politikası”, (Çev. Sultan Komut), İstanbul: Sel Yayıncılık.
 Baker, U. (2012), “Kanaatlerden İmajlara ‘Duygular Sosyolojisine Doğru’”, (Çev. Harun Abuşoğlu), İstanbul: Birikim.
 Spinoza, B. (2016), “Ethica”, (Çev. Çiğdem Dürüşken), İstanbul: Alfa.

Devrimciler Porsuk'ta: Mustafa Çalığışu...

Ersin Toker'in kaleme aldığı Porsuk Durgun Akardı, bir sözlü tarih çalışması esasen. Kitabı, yer yer öykü yer yer roman gibi okumak da mümkün. Kişilerle birlikte Eskişehir ve dönemin olayları, gerçeğe sadık kalınarak meydana getirilmiş tarihsel bir edebi esere benziyor; kısacası dönemi yaşayanlar için bir Devrimci-Yol hikâyesi, o döneme yetişemeyenler için gerçekler... Üstelik kitabın merkezindeki Mustafa Çalığışu, hem sessiz bir anlatıcı hem de dinleyici olarak karşımızda.

Tarih denen şey, irili ufaklı olayların üst üste binerek yaşamın akışını değiştirmesidir bir yönüyle. Bu olayları yaratan, yönlendiren ve unutulmaz kılan insan dünyada iz bırakır, sonra takipçileri bunu ileri taşır. Onların ardından gelen diğerleri aynı eylemi sürdürünce geçmiş-bugün-gelecek köprüsü kurulur. Tarihi, yazarların ağzından dinlemek; birebir tanıklıklara yani söze başvurmak ise az önce bahsi geçen köprünün temelini daha da sağlam kılar. Tarihyazımının ve tarih okumalarının özünde hep söz vardır; onun gücü ve taşıdıkları yarını inşa eder.

Ersin Toker'in kaleme aldığı Porsuk Durgun Akardı, bir sözlü tarih çalışması esasen. Kitabı, yer yer öykü yer yer roman gibi okumak da mümkün. Kişilerle birlikte Eskişehir

Hakan Bora

ve dönemin olayları, gerçeğe sadık kalınarak meydana getirilmiş tarihsel bir edebi esere benziyor; kısacası dönemi yaşayanlar için bir Devrimci-Yol hikâyesi, o döneme yetişemeyenler için gerçekler... Üstelik kitabın merkezindeki Mustafa Çalığışu, hem sessiz bir anlatıcı hem de dinleyici olarak karşımızda.

EMEKÇİ BİLGE

1970'lerin Eskişehir'i'ndeki devrimci örgütlenme ve okuma-tartışma eylemleri, aynı zamanda politika üretme ve eleştirel düşünmeyi kentte kalıcı hâle getirmiş. Toker, bu süreçleri 1973'ten başlatıyor, 12 Eylül'den 2000'lere kadar getiriyor. Kitapta yer alan kişiler ve olaylar, Devrimci-Yol özelinde politik örgütlenme geleneğinin Eskişehir'deki yansımaları ortaya koyuyor. Bu gelenekle şekillenen hava, konuşkan devrimcilerin anlatımlarıyla gelecek kuşaklar için ders niteliğinde. Mustafa Çalığışu bu anlatıda, kimi zaman Diogenesvari kimi zaman emekçi bir bilge olarak çıkıyor karşımıza.

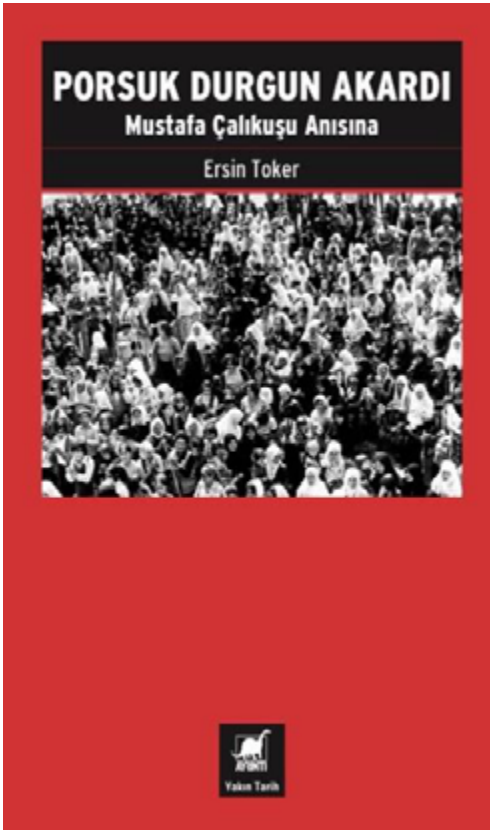
Sözü; dönemin siyasileri, savcılarını, hâkimleri ya da devlet televizyonu değil; devrimciler alıyor: Polemik ve suçlamaların ötesinde, hareketin nasıl başlayıp olgunlaştığını ve nereye doğru evrildiğini anlatanlar, hem sancılı yıllara değiniyor hem de yakın geçmişten bir Eskişehir hikâyesiyle buluşturuyor okuru. Dolayısıyla işin içine sözlü tarih, belgesel, roman, gazetecilik ve hikâye giriyor. Zaman geçişlerini izleyen kronoloji, herhangi bir eksikliğe mantık hatasına yol açmıyor; aksine kitaba derinlik katıp metni tekdüzeliğe düşme tehlikesinden kurtarıyor.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE SESLENİŞ

Tartışma ve ayrılıklara belli bir oranda yer veren kitabın bir başka özelliği, ağırlık noktasını çekişmelerin, iftiraların ve iktidar mücadelesinin oluşturmaması. Ersin Toker'in; Mustafa Çalığışu gibi bir bilgenin etrafında dünyayı güzelleştirmeye, hayatı daha yaşanılabilir ve âdil kılmaya uğraşan devrimcilerin çabaları için kaleme aldığı satırlar, kitabı alışıldık yavan anlatılardan farklı kılarken olayların hikâyeleştirilmesine olanak sağlamış.

Porsuk Durgun Akardı, zihin fırtınalarının nasıl şekillendiğine ilişkin söyleşilerle vücut buluyor. Toker, kitabın eksikliklerinin olduğunu söylüyor ancak görüşülen kişiler ve anlatılan isimler, hareketin ne şekilde olduğunu büyük oranda ortaya çıkarmış. Böyle bakınca başkarakterinin Mustafa Çalığışu olduğu fakat yan değil, en az onun kadar güçlü karakterlerin varlığıyla geçmişten geleceğe seslenen bir romana benzer anlatı kotarmış Toker.

Porsuk Durgun Akardı; bir kentin, bir hareketin ve onun öznelinin hikâyesi. Bir sözlü tanıklık ve daha önemlisi bugüne uzanan politik mücadelenin öyküsü. İçinden Eskişehir, Devrimci-Yol, Mustafa Çalığışu, nice devrimci, pek çok anı ve yoldaşlık geçen bir direniş ve var oluş anlatısı aynı zamanda.

Porsuk Durgun Akardı, Ersin Toker, 672 syf., Ayrıntı Yayınları, 2018

Cemal Taş'tan Dersim 1938 tanıklıkları: 'Çocuğu boğ, çocuk yüzünden biz de ölmeyelim'

Dersim kültürü ve 1938 Dersim Katliamı'na ilişkin 800'e yakın kişiyle konuşan Cemal Taş, o dönemin tanıklarının anlattıklarını derleyerek büyük bir arşiv oluşturdu. "Dağların Kayıp Anahtarı" kitabının da yazarı olan Taş, Dersim üzerine çalışan herkese arşivini açıyor ve "Bir yüzleşme sağlansın, unutulmasın diye arşivledim bunları" diyor.

Serkan Alan

Günlerdir süren orman yangınlarıyla boğuşan Dersim'den farklı bir portre var bu kez gündemimizde... Dersim'de 1960 yılında dünyaya gelen Cemal Taş, ortaokul öğrenimi için gittiği İstanbul'da folklorik araştırmalara ilgi duydu. Doğduğu topraklardaki insanlara mikrofon uzatan araştırmacı, bu coğrafyanın kültürüne ve 1938 Dersim Katliamı'na ilişkin 800'e yakın kişiyle görüştü. Metodoloji olmaksızın giriştiği arşivleme çalışmasını genişletti, sözlü tarih çalışması niteliği taşıyan İletişim Yayınları tarafından yayımlanan Dağların Kayıp Anahtarı kitabını kaleme aldı.

Bajar müzik grubunun seslendirdiği "Oğit" şarkısının sözlerini yazan, Dersim üzerine çalışanlara arşivini açan Cemal

Taş, mesleğinin “aile mirası” olan otobüs şoförlüğü olduğunu söylese de arşiviyle şimdiden Dersim üzerine çalışan herkese büyük bir miras bıraktı. Taş, 1938’i yaşayanların anlatılarını anlattı.

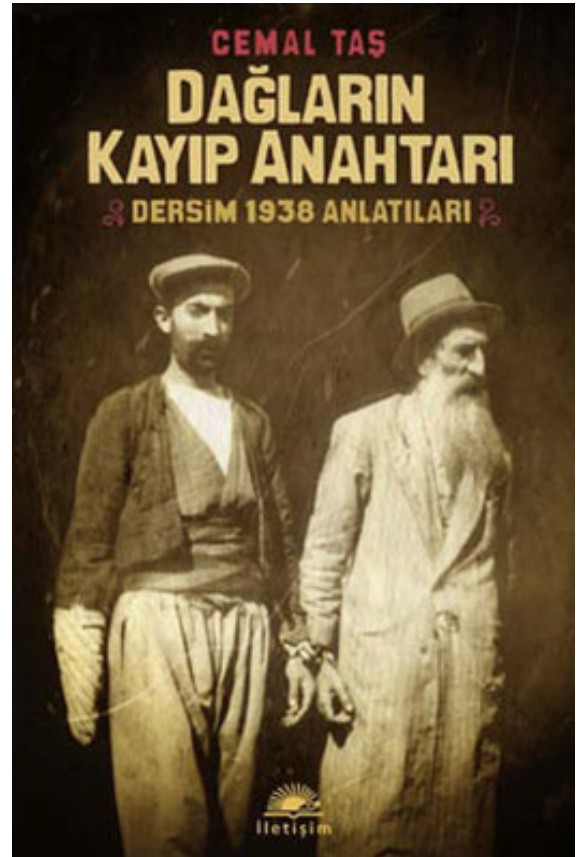
‘DÖNEME TANIKLIK EDENLERİN ANLATTIKLARINI DERLEDİM’

Taş, kendi deyimiyle ‘amatör’ olarak giriştiği arşivleme çalışmaları sırasında özellikle yaşlılara mikrofon uzattı. Dersim’in kültürünü ve 1938 Dersim Katliamını yaşayanları doğrudan tanıklardan dinleyen araştırmacı, Dersim’e ait kültürel ve tarihsel tüm anlatıları arşivledi. Taş arşivleme çabasını şu sözlerle anlattı, “Çok bilinçli bir arşivleme ile başlamadım. Birilerinden bir hikâye, bir masal dinledim ve önceleri sesli kayda aldım. Teknik imkânlarımın gelişmesiyle görsel kayıtlara da başladım. Bunlar biriktikçe de elimde hatırı sayılır bir arşiv oluşmaya başladı. Elimdeki arşiv, resmi bir kurumun veya kuruluşun himayesinde oluşmadı. Tamamen karşılıklı görüşmelerle, anlatıcıların anlattıklarıyla şekillendi. Doğrudan döneme tanıklık edenlerin anlattıklarını derledim.”

KUTU DERESİ, ANNE VE ÇOCUK

Cemal Taş, oluşturduğu arşivden yararlanarak İletişim Yayınları aracılığıyla okurlarla buluşan “Dağların Kayıp Anahtarı” adlı kitabını kaleme aldı. 1938 Dersim Katliamı’nı yaşayanların hikâyelerini ve tanıklıklarını içeren çalışmasını Zazaca yazdı. Yaptığı sözlü tarih çalışmalarında en çok kadın ve çocukların yaşadıklarının kendisini etkilediğini söyleyen Taş, Dersim Katliamı’nda yaşanan acı bir olayı şu sözlerle aktardı, “Konuştuğum yaşlıların arasında beni en çok etkileyen, bir kadının kendi çocuğunu elleriyle boğmak zorunda kaldığı hikâyedir. 1938 yılında, askerlerin operasyonları devam ederken ‘Kutu Deresi’ diye adlandırılan bir bölgede birkaç aile saklanıyor. Ormandaki aile fertlerinin yeri askerlerce tespit edilince yetişkin erkekler, kadınları ve çocukları üstlerine odun, yaprak ve toprak örterek bir çukura saklıyor. Askerler, yanlarındaki köpeğin havlamasıyla saklananların olduğu yere yöneliyorlar. Bu sırada bir kadının çocuğu da ağlamaya başlıyor. Askerlerin, çocuğun ağladığı yere doğru yaklaşacağını düşünen kadınlar, çocuğun annesine baskı yapmaya başlıyorlar. ‘Çocuğu boğ. Çocuk yüzünden biz de ölmeyelim’ diyorlar. Kadın o sırada çocuğun ağzına meme veriyor. Daha sonra çocuğu memeye doğru bastırıp nefessiz kalmasını sağlıyor. Çocuk orada ölüyor. Bu yaşanan olayı çocuğunu boğmak zorunda kalan kadın anlattı.”

‘Sezai Sarioğlu, gün be gün değişim ve gelişimine koştur görür devrimi, içkin bir süreçtir devrim, devrim yaşamına dahildir şairin yanı.’

Dağların Kayıp Anahtarı – Dersim 1938 Anlatıları, Cemal Taş, İletişim Yayınları, 2018.

SUDAN ÇIKMAYA ÇALIŞAN ÇOCUK

Bugüne dek 800'e yakın kişiyle konuşan Taş'ı sarsan bir diğer tanıklık hikâyesi ise o dönem Dersim'de askerlik yapan birinin anlattıkları... "Dersim'de 1938 yılında askerlik yapan birisiyle de görüştüm. Bir grup insanı yakaladıklarını ve nehir kıyısında vurduklarını söyledi. Nehir kıyısında biraz daha yürümüşler ve suyun içinde oynayan 2-3 yaşında bir bebek görmüşler. Çocuk, suyun kenarında bulunan kaygan bir taşa çıkmaya çalışıyormuş fakat çıkamayıp suyun içine düşüyormuş. O arada bütün askerler durmadan o bebeğe ateş ediyorlarmış. Kurşunları bir türlü isabet ettirememişler. Başlarındaki komutan bu duruma çok sinirlenmiş ve 'Ateş etmeyin' demiş. Kendisi gidip çocuğu bacaklarından tutmuş, havaya doğru fırlatmış ve çocuğu taşa çarpmış."

'İSYANCILIKLA ÖVÜNDÜĞÜM BİR DÖNEM OLMUŞTU'

Çocukluğu boyunca tanık olduklarını, 1938 yılında yaşananlara dair büyüklerin konuştuğunu yıllar sonra anlamlandırdığını belirten Taş, çalışmalarından elde ettikleri doğrultusunda şunları söyledi, "Küçüklükte annelerimizin kendi aralarında konuştukları hikâyelerin ne olduğunu yetişkinlikte sorguladık ve bazı şeyleri anlamaya başladık. Kentlere gittiğimizde, 'Bunlar Dersimli. Bunlar isyan etmişlerdi. Bu yüzden de kırıldılar' gibi cümleler duyuyorduk. Bu cümleler üzerinden kendi kendime bazı sorular soruyordum. Hatta bu isyancılıkla övündüğüm bir dönem de olmuştu. 'Biz isyancıyız, boyun eğmeyiz, ötekileştirmeye itiraz ederiz' derdim ama bu tanıklarla görüştükten sonra anladım ki ortada bir isyan yok. Konuşmaya başladığımız yaşlılar 1935 yılında çıkan bir kanundan bahsediyorlar. Bu kanun çıktıktan sonra Dersim'e köprüler, yollar, kışlalar yapılıyor. Bu kışlalarda, bu yollarda Dersimliler çalışıyor. Daha sonrasında bölgede yaşayanların silahları toplanıyor. Bu silahları da devlet adına çalışan bu insanlar topluyor. 1937'ye gelindiğinde aşiret liderleri ya da belli inanç ocaklarının temsilcileri tek tek çağrılıyor ve tutuklanıp yargılanıyor. Elazığ'da yargılananlar yaklaşık 70 kişi. Bunların içinden 7 kişi idam ediliyor. Diğerleri ağır cezalarla cezalandırılıyor ve kimse geri gelmiyor. Bu insanlara ne olduğuna dair hiçbir bilgi yok ortada."

'İSYAN OLSAYDI BU İNSANLAR SİLAHLARINI TESLİM ETMEZDİ'

"1937'de bu insanlar teslim olup idam ediliyor, 1938'de Dersim'de toptan temizlik hareketi yapılıyor. Yaşlılardan şunu

'1937'ye gelindiğinde aşiret liderleri ya da belli inanç ocaklarının temsilcileri tek tek çağrılıyor ve tutuklanıp yargılanıyor. Elazığ'da yargılananlar yaklaşık 70 kişi. Bunların içinden 7 kişi idam ediliyor. Diğerleri ağır cezalarla cezalandırılıyor ve kimse geri gelmiyor. Bu insanlara ne olduğuna dair hiçbir bilgi yok ortada.'

'Sadece memleketimde değil dünyanın dört bir tarafında buna benzer acılar yaşandı. Bir yüzleşme sağlansın, unutulmasın diye arşivledim bunları. Sandıklara konulsun diye yapmadım.'

öğrendim, madem bu insanlar isyan etmiş, nasıl devletin yaptırdığı köprülerde, askeri kışlalarda çalıştılar ya da silahlarını devlete teslim ettiler? Eğer böyle bir isyan olsaydı bu insanlar silahlarını teslim etmez, yol ve köprü yapmazlardı. Devletin kendi kurumlarında çalışanların söylediklerinden ve bazı belgelerden öğrendik ki devlet Dersim meselesini kurgulamış. Ulus devlet inşasında bu bir proje ve bilinçli olarak uygulanmış. Uluslaşma sürecinde diğer azınlıklara yaptığı ötekileştirme hareketlerinden sadece bir tanesidir bu da. Yaşlıları dinledikten sonra bunu öğrenmiş oldum."

'O ŞARKIDA BİR ÇIĞLIK VAR'

1990'lı yıllarda ikinci kez 1938'i yaşadıklarını söyleyen Taş, "Dersim'de yine köyler yakıldı, boşaltıldı ve insanlar göçe tabi tutuldu. Kentlere yerleşen farklı kimliklerden insanların çocukları hapse girdiler" dedi. Bu dönem yapılan haberlerden de etkilendiğini söyleyen Taş, Bajar grubunun seslendirdiği "Oğit" şarkısının sözlerini yazmasına ilişkin ise şunları söyledi, "Birçok anne babanın çocuklarıyla birlikte kentlerden doğdukları topraklara geri döndüğünü, buralarda yaşadıklarını ve endişe duyduklarını biliyordum. O şarkıda şöyle bir çığlık var aslında. Bir anne ya da baba çocuğuna seslenerek, 'Ocağımıza ateş düşürmeyin' diyor. İnsanlık tarihinin doğuşundan günümüze kadar bütün zulümler dünyanın dört bir tarafında yaşandı. O sözler de sürgünü, ölümü, zulmü ve bir anne babanın çocuklarının acısına tanıklığını anlatıyor."

'SANDIKLARA KONULSUN DİYE YAPMADIM'

Dersim üzerine çalışma yürüten çok sayıda akademisyenin arşivinden yararlandığını aktaran Taş, "Sadece memleketimde değil dünyanın dört bir tarafında buna benzer acılar yaşandı. Bir yüzleşme sağlansın, unutulmasın diye arşivledim bunları. Sandıklara konulsun diye yapmadım. İnsanlığa bir katkımız olursa bu benim için büyük bir kazançtır. Bu yüzden arşivimi çalışma yürüten herkesle paylaşıyorum" dedi.

Cemal Taş, "Dersim sevgisi" üzerine ise son olarak şunları paylaştı, "Dersim sevgisi sadece toprak, iklim ya da bir şey ile beslenen sevgi değildir. Bu topraklarda birçok kavim, birçok etnik kimlik, birçok inanç grubu yan yana ve kardeşçe yüz yıllardır yaşıyorlar. Bu kimliği bugüne kadar taşıdı bu insanlar. Biz de onların çocukları olarak bu insan sevgisinin, doğa sevgisinin bilinmesi için uğraşıyoruz. Bunu o insanlardan öğrendik."

Atatürk Kitaplığı, Rauf Orbay'ın arşivini satın aldı

Rauf Orbay'ın arşivini Atatürk Kitaplığı satın aldı. Kasım'da araştırmacılara açılacak!

Türkiye'nin ilk başkanlarından Rauf Orbay'ın arşivi, Atatürk Kitaplığı tarafından satın alındı. Arşiv tamamlandıktan sonra araştırmacılara açılacak.

Habertürk gazetesi yazarı, tarihçi Murat Bardakçı, Atatürk Kitaplığı müdürü Ramazan Minder'in on bin civarında belgeden oluşan arşivini Atatürk Kitaplığı adına satın aldığını söyledi.

Bardakçı, "İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı olan Atatürk Kitaplığı'nın müdürü Ramazan Minder, Türkiye'nin ilk başbakanlarından olan Rauf Orbay'ın, Cumhuriyet tarihimiz için son derece önem taşıyan ama senelerden buyana elden ele dolaştığı için tam bir tasnifi yapılamayan on bin civarında belgeden meydana gelen özel arşivini Atatürk Kütüphanesi için satın aldı. Rauf Orbay Arşivi, tasnifi tamamlandıktan sonra önümüzdeki Kasım'dan itibaren araştırmacılara açılacak" diye yazdı.

MONDROS'UN 100. YIL DÖNÜMÜNE YETİŞTİRİLMEME ÇALIŞILIYOR

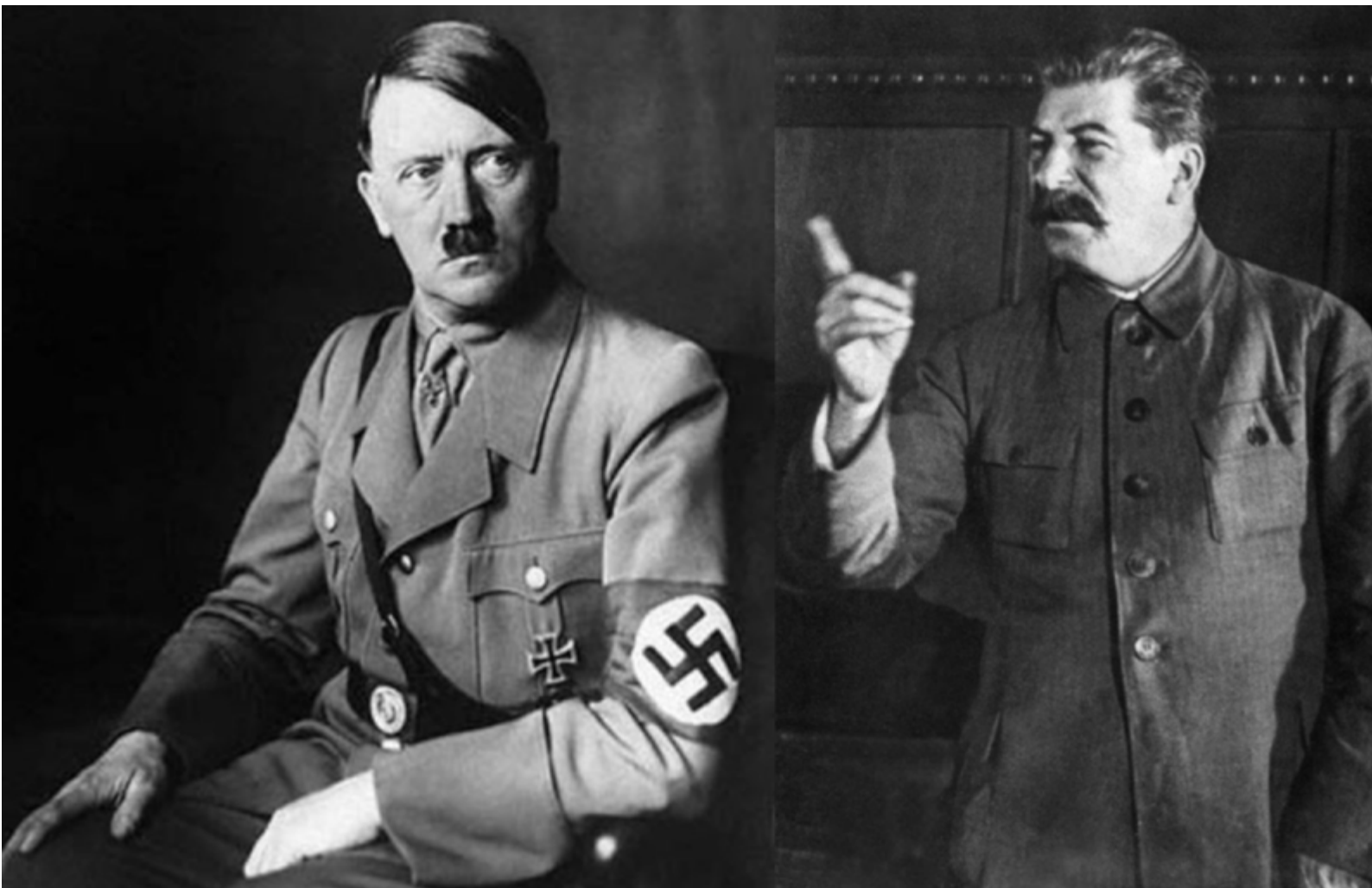
Rauf Orbay'ın arşivinde son derece önemli belgelerin yer aldığını ancak Orbay'ın vefatından sonra elden

ele dolaştığı için arşivin içeriğinin bir türlü belirlenemediğini söyleyen Bardakçı, mevcut olan bazı dosyaları açıkladı; Rauf Orbay ile İngiliz Amiral Arthur Calthorpe'un 30 Ekim 1918'de imzaladıkları Mondros Mütarekesi'nin imza sayfası (Osmanlı Arşivleri, MHD. 460/5), Lozan Görüşmeleri sırasında Rauf Bey ile İsmet Paşa'nın birbirlerine gönderdikleri telgraflar, başta Hamidiye Kruvazörü olmak üzere Balkan ve Dünya Savaşları sırasında Osmanlı Donanması'na ait olan savaş gemileri hakkındaki notlar ve yazışmalar, Mondros Mütarekesi ile alâkalı evrak, Mustafa Kemal Paşa'nın Filistin'deki Yıldırım Orduları Kumandanı olduğu sıradaki bazı yazışmaları, Rauf Bey ile son dönem askerî ve siyasî tarihimizin önemli isimleri arasındaki mektuplaşmalar ve İngiltere'nin parasını ödemiş olduğumuz halde Birinci Dünya Savaşı'ndan hemen önce teslim etmeyerek el koyduğu Sultan Osman ve Reşadiye zırhlıları ile alâkalı belgeler... Atatürk Kitaplığı müdürü Ramazan Minder ve ekibinin, bu evrak hazinesinin tasnifini tamamlamaya ve 30 Ekim'e, yani Mondros Mütarekesi'nin 100. yıl dönümüne yetiştirmeye çalıştıkları belirtildi.

Hitler ve Stalin peşinde: Troçki Meksika'da...

Viva'nın yazarı Deville, hiç kuşku yok ki, bu çalışmasında, yaşamını konu aldığı her iki insana, birer saygı duruşu maksadı ile bu öyküyü anlatıyor. Onların, o çetrefilli ve yoğun yaşamlarını, duru ve sade bir dil ile, kurgusal anlatımdaki hüneriyle anlatıyor ve yolu Meksika'ya ya da şöyle söylemek gerekirse, "yolu devrime düşenleri" yan hikayelere ekliyor. Uykunun en derin anında görülen uzun bir rüya hissi uyandıran bu anlatım ve karakterler, birbiri ardına geçip gidiyor yanımızdan. Finalde yine Lowry ve Troçki ile kalıyoruz ki, yazar, okuyucuyu o âna, psikolojik olarak ustaca hazırlıyor.

Soner Sert

'Deville, hiç kuşku yok ki, bu çalışmasında, yaşamını konu aldığı her iki insana, birer saygı duruşu maksadı ile bu öyküyü anlatıyor. Onların, o çetrefilli ve yoğun yaşamlarını, duru ve sade bir dil ile, kurgusal anlatımdaki hüneriyle anlatıyor ve yolu Meksika'ya ya da şöyle söylemek gerekirse, "yolu devrime düşenleri" yan hikayelere ekliyor.'

Patrick Deville'in Türkçeye Orçun Türkay tarafından çevrilen romanı Viva, Can Yayınları etiketiyle raflardaki yerini aldı. Biri "sürekli devrimci" Troçki, diğeri "sürekli yazar" Malcolm Lowry'nin konu edinildiği hikâye, Meksika'nın odağında olduğu ve geriye dönüşlerin sıkça kullanıldığı bir dizi âni romanlaştırıyor.

Yanardağın Altında isimli ölümsüz romanını yazmak ve yayımlamak uzun senelerini alan Lowry, Sait Faik'in "Yazmasam deli olacaktım" sözünü yalanlarcasına, aynı romanda ısrar ettiği, gün be gün anlattıklarını daha da derinleştirdiği için büyük finalini akıl hastanesinde yapar. Ömrünün uzun bir bölümünü babasının kendisine gönderdiği harçlıklarla geçiren, bu parayla evlenen, fırtınalı aşklar yaşayan Lowry, yaşamı oradan oraya geçmiş bir büyük yazar.

Troçki kimilerine göre bir kahraman, kimilerine göre bir hain. Henüz büyük Rus devriminden önce bile hemen hemen dünyanın yarısını gezen/gezmek zorunda kalan Troçki, hiç kuşkusuz ki o sıralarda, büyük gezisini daha gerçekleştirmediyordu. Dile kolay, deşifre olmamak, tekrar tutuklanmamak ve daha kötüsü öldürülmemek için Avrupa'yı ve Asya'yı karış karış gezmiş ve hatta yolu Amerika Birleşik Devletleri'ne bile çıkmıştı. Bir dönemi, İstanbul'un yanı başında bir ada olan Büyükada'da geçmişti. Atatürk, Kurtuluş Savaşı'nda yardımını esirgemeyen Kızıl Ordu kurucusu ve komutanı Troçki'ye ülkenin kapılarını açmıştı. Troçki ise 1929 yılında geldiği İstanbul'dan 1933 yılında ayrılmak durumunda kaldı. Üstelik 1932 yılında Sovyet vatandaşlığından atıldığında Türkiye'dedir. Türkiye'den Fransa'ya, Fransa'dan Norveç'e uzanan Troçki'nin yolu -daha önce hiç görmediği- Güney Amerika'ya uzanmış ve ilk kez gittiği bu kıtada 21 Ağustos 1940'ta öldürülmüştü.

Viva'nın yazarı Deville, hiç kuşku yok ki, bu çalışmasında, yaşamını konu aldığı her iki insana, birer saygı duruşu maksadı ile bu öyküyü anlatıyor. Onların, o çetrefilli ve yoğun yaşamlarını, duru ve sade bir dil ile, kurgusal anlatımdaki hüneriyle anlatıyor ve yolu Meksika'ya ya da şöyle söylemek gerekirse, "yolu devrime düşenleri" yan hikayelere ekliyor. Uykunun en derin anında görülen uzun bir rüya hissi uyandıran bu anlatım ve karakterler, birbiri ardına geçip gidiyor yanımızdan. Finalde yine Lowry ve Troçki ile kalıyoruz ki, yazar, okuyucuyu o âna, psikolojik olarak ustaca hazırlıyor.

MEKSİKA MAHKEMELERİ

Frida Kahlo, Diego Rivera, Joseph Stalin, Adolf Hitler, Mandelstam, G. Simenon, Andre Breton, Mayakovski ve Malraux gibi tarihsel şahsiyetlerin de eşlik ettiği hikâyede,

en çok yer işgal eden ise tahmin edilebileceği gibi Kahlo oluyor. Eşi Rivera'nın çabasıyla, Meksika Devlet Başkanı Lázaro Cárdenas'ın Troçki'yi ülkeye almasının ardından, Troçki ile ona ayrılan mavi evde aşk yaşamaya başlayan Kahlo, çok geçmeden karşılıklı olarak bu ilişkiyi bitirmenin önemine değiniyor ve ayrılıyorlar. Üstelik ilişkinin başladığı "mavi ev" de, Rivera'nın Troçki'ye tahsis ettiği bir mekândır.

Troçki'nin özel hayatından öte, asıl dikkat çekici olan durum ise, oradan oraya gönderilen devrimcinin, hem Stalin'in, hem Hitler'in öfkelerini aynı zamanlarda çekiyor oluşu... Her iki yandan da kısırılmaya çalışılan Troçki'nin durumu, Yaşar Kemal'in zilli kurt hikâyesini andırıyor. Korkuyla yaklaşılana ve dokunanın elini yakan Troçki'ye yalnızca Meksika Devlet Başkanı Lázaro Cárdenas sahip çıkıyor. Üstelik Troçki'nin karşı dava açıp yargılandığı meşhur davaya da ev sahipliği yapıyor. 10 Nisan 1937'de başlayan bu dava öncesi, Meksika sağı, Başkanı, ulusal egemenliği hiçe saymakla, Stalinistler ise "satılmış bir iblise mahkeme sunmakla" suçluyor. Bağımsız olduğu düşünülen kişilerden oluşan bir heyet kuruluyor ve on gün boyunca Troçki yargılanıyor. Suçlu bulunursa tutuklanacağını kabul ediyor.

'İNSANLIK YORULMUŞ OLABİLİR'

Dört saat süren savunmasını şu sözlerle sonlandırıyor: "Sorun, toplumda mutlak yetkinliğe ulaşip ulaşamayacağımızla ilgili değil. Bana göre, sorun ileri doğru büyük adımlar atıp atamayacağımızla ilgili, yoksa ileri doğru atılan her büyük adımdan sonra, insanlığın yoldan biraz sapmasını, hatta geriye doğru büyük bir adım atmasını bahane ederek, tarihimizi mantığa uygun biçimde değerlendirmeye çalışmamalıyız. Durumun böyle olmasına çok üzülüyorum, ama bunun sorumlusu ben değilim. Devrimden sonra, dünya çapındaki Devrimden sonra, insanlık yorulmuş olabilir. Kimileri için, bir kısım insanlar ya da halklar için, yeni bir din ortaya çıkabilir vesaire. Ama ben onun ileri doğru atılmış büyük bir adım olduğuna eminim, tıpkı Fransız Devrimi gibi. Onun da sonunda Bourbon'lar geri döndü kuşkusuz, ama dünyanın aklına öncelikle Fransız Devrimi'nin ileri adımı, öğrettikleri, dersleri kazandı."

Kitap, yukarıdaki alıntıdan da anlaşılacağı gibi, Troçki'nin baktığı yerden yorumluyor "sürekli devrimci"nin içinde bulunduğu durumu. Troçki ve Stalin arasındaki ilişkinin nedenlerinden çok, sonuçlarına odaklanıyor. Dolayısıyla yazar, Troçki'nin öldürülüşünü de derin bir psikolojik tahlil ile kaleme alıyor. Dönemin zamanına ve mekânına ustaca bir bakış ve kurgunun edebi gücünün başarıyla kullanıldığının sağlam bir örneği için Viva raflarda...

Viva, Patrick Deville, çev: Orçun Türkay, 224 syf., Can Yayınları, 2018.

Kitap çalmanın incelikleri

Çalma eylemine konu olan kitap/kitaplar için olabildiğince seçici davranılmalıdır; zirâ eylemin olası neticelerinden birisi olan “yakalanma” durumunda, elinde Cezmi Ersöz kitabıyla öylece kalakalan birey, eyleminin ahlâkiliğinden öte, ne kadar kötü bir okur olduğuyula ilgili suçlanabilir. Bu sebeple, kitap çalma eyleminde, kitap satın alma eyleminde olduğundan çok daha seçici davranmamız gerekir.

Eğer Antik Grek'te yaşasaydınız; –bilfarz bir köle de değil, bir yurttaş olsaydınız– kitapları bir kitapçıda değil, et ve kemik hâlinde Agorada, bir şölende ya da herhangi bir köşebaşında bulabilir; hatta Alkibiades'in [Sokrates'e] yaptığı gibi, bizzat kitabı ayartıp evinizde konuk edebilir, onu sarhoş ederek genç ve diri bedeninizi ona sunmaya ve bu yolla ondan daha fazla entelektüel fayda sağlamaya kalkışabilirdiniz – her ne kadar bu emele ulaşamayacak olsanız da (Platon, 2014: 217b). Gel gelelim hakikat şu ki; bugün, buradayız ve artık kitaplar onlara ulaşabilmemiz için belki bütün gün

Hamza Celâleddin

' zirâ eylemin olası neticelerinden birisi olan "yakalanma" durumunda, elinde Cezmi Ersöz kitabıyla öylece kalakalan birey, eyleminin ahlâkiliğinden öte, ne kadar kötü bir okur olduğuyula ilgili suçlanabilir. Bu sebeple, kitap çalma eyleminde, kitap satın alma eyleminde olduğundan çok daha seçici davranmamız gerekir.'

çalışmamız gereken ya da en azından bir şeylerden vazgeçmemizi bekleyen (belki bir akşamüstü birasından yâhût da yazlık pabuçtan) kaba ticarî materyallerdir. Lâkin bir başka hakikate göre ise, kitap edinmenin tek yolu, onu satın almak değildir: Bugün, çok daha "meşru" bir araç vardır bunun için; çalmak...

Elbette burada, "etiğe indirgeme"nin orgazmik heyecanı içerisinde "hırsızlık ahlâkî değildir" gibi bir karşı çıkış ve ahlâkiliğe davet beklenilir olandır: Lâkin geliniz görünüz ki etik, bu derece basit düstûrlarla işleyen, eylemle bu derece senkronik, hatta kişinin "bir organıymışçasına" kullanılabileceği türden bir disiplin değildir. Yine de bu, kitap çalma eylemini gerçekleştirirken, kimi etik hassasiyetler taşımaya çağımız kimi etik kaygılar gütmeyeceğimiz mânâsına gelmemelidir: Öyle ki kitap çalan birey, şu gibi sorular ile kendi ekonomi-politiğini ve kişisel etik ilkelerini pekâlâ oluşturabilir:

- i. Bu çalma eylemim, her aşamada (yayınevi/dağıtımçı/kitabevi), herhangi bir emekçiye zarar veriyor mu?
- ii. Bu çalma eylemim, zorlukla ayakta durabilen ve sadece bir kitap satıcısı olmanın ötesinde, aynı zamanda bir kitap okuru ve paylaşımcısı olabilen sahaf ya da kitabevlerine zarar veriyor mu?
- iii. Bu çalma eylemim, yine zorlukta ayakta durabilen ve entelektüel kaygılarını ticarî kaygılarının önüne koyabilmiş –en azından bunun dengesini sağlayabilmiş– butik yayınevlerine zarar veriyor mu?

Bu ve benzeri sorular yordamıyla kendi etik hassasiyetini oluşturan birey, şimdi eylemin kendisi ile karşı karşıyadır. Evvelâ sakin olmak gerekir; telâşlı hareketlerden kaçınmak, "olağan akış"ı sindirmek elzemdir. Çalma eyleminden önce mutlaka keşif yapılmalıdır –ki bu her türden hırsızlık eyleminin öncelikli kuralıdır–. Keşif ve sakinlik ilkeleri tamam ise, harekete geçmek için acele edilebilir; lâkin bu acele ile "seçicilik" ilkesinden vazgeçmek büyük bir hata olur. Çalma eylemine konu olan kitap/kitaplar için olabildiğince seçici davranılmalıdır; zirâ eylemin olası neticelerinden birisi olan "yakalanma" durumunda, elinde Cezmi Ersöz kitabıyla öylece kalakalan birey, eyleminin ahlâkiliğinden öte, ne kadar kötü bir okur olduğuyula ilgili suçlanabilir. Bu sebeple, kitap çalma eyleminde, kitap satın alma eyleminde olduğundan çok daha seçici davranmamız gerekir. Taze hırsızlar için; Jean-Paul Sartre'in Bulantı'sı, Jose Saramago'nun Körlük'ü, Virginia Woolf'ün Kendine Ait Bir Oda'sı ya da Stefan Zwe-

ig'in Satranç'ı önerilebilir. Bunlar hem hemen her kitapçıda bulunabilecek ve hem de bir yakalanma anında sizi mahcup etmeyecek türden eserlerdir.

Kitap çalma eylemini başarı ile gerçekleştirmiş birey (ufak bir sevinç gösterisi olarak parmaklarını şıklatabilir), kitaplarla ilgili bir mülkiyet duygusu geliştirmemeyi de artık öğrenmiş olmalıdır. Bu bir tavsiyeden öte, aynı zamanda bir ödevdir de; kitapları (eve her konuk geldiğinde) eksilmeyen bir kitaplık, pekâlâ bir zorbalık, bir otorite sembolü olabilir. Kitap çalmak kadar, kitabının araklanması göz yummak da esaslı bir erdemdir. Bu tavsiyeler ışığında, bir kitap çalma eylemi sırasında yakalanırsanız, beni asla tanıyorsunuz ve bu yazıyı asla okumadınız!

Hölderlin yurdunuz, Tagore göğünüz,
Camus yâr ve Nietzsche yardımcınız olsun.

Atıf Yapılan Eser:
Platon, Şölen, Alfa Yayınları, 2014.

Barış diye bir çocuk hakkı!

Çocuklar için barış temalı kitaplar: Cecü'nün Yer Cüceleri, Dişe Diş, Ferdinand...

Hatice Kapusuz

Barış bir çocuk hakkıdır. Oysa bölgede ve dünyada süregiden savaşlar, Türkiye'de devam eden çatışmalar başta yaşam hakkı olmak üzere çocukların en temel haklarını ihlal ediyor. Çocuklar oyun oynarken patlayıcılarla karşılaşılıyor; yaralanıyor, hayatlarını kaybediyorlar. Bazen anne kucağında bazen sokakta oynarken kurşunlara hedef oluyorlar. Çocuklar hiç bilmemeleri gereken bir durumun hedefi ve tanığı oluyorlar. Oyunla geçirmeleri gereken dönemlerinde bir çok travmatik iz ve yaraya sahip oluyorlar.

Çocukların karşılaşmaları çatışmalarla da sınırlı değil. Çatışma bölgelerinin dışındaki çocuklar ise çatışmalara eşlik eden söylemler, haberlerin verilmiş biçimi, propaganda olarak kullanılan görüntüler, yükselen militarist dil, 'şehitlik' yüceltisi, idam tartışmaları ve artan nefret söylemine maruz kalıyorlar.

Evde pek tabii bir şekilde haberleri seyrederken, orada bulunan çocuğun ve aslında hiç bir yetişkinin de maruz kalması gereken bir şiddet ve düşman dilini evimizde konuk ediyoruz. Evde bu engeli aştığımızda sokakta, sokağı geçtiğimizde okulda, aynı şiddet yüceltisi, 'feda kültürü' ve 'düşman edebiyatı' çocuğun karşısına çıkıyor. Tek yolun şiddet, tek adalet kaynağının kısasa kısas, herkesin kendi adaletini birilerinin hayat pahasına sağlayabileceğini söyleyen yeni bir kültür formu egemenliğini ilan ediyor.

Çocukların maruz kaldıkları durum elbette bununla sınırlı değil. Sürekli pompalanan savaş, çatışma ve düşmanlık dilinin toplumun genelinde bir etkisi var. Buna ekonomik istikrarsızlık, gelecek belirsizliği ve politik tansiyonlar da eklendikçe toplumda her bireyin üstündeki gerilim katsayısı artıyor. Kamuda, sokakta, otobüste, AVM’de her yerde artan şiddet vakaları bu durumun bir tezahürü. Ve şiddet arttığına elbette çocuklar bunların mağduru veya tanıkları oluyorlar.

Temmuz ayında Ankara’da yaşanan bir vaka bu kaotik ortamın sonuçlarını kısmen ortaya koyuyor. Vakada; bir kız çocuğu babasına tacize uğradığını anlatıyor. Çocuğun babası taciz eden kişiyi takip ederek sokak ortasında cinsel organından defalarca bıçaklıyor. Babanın adalet sistemine başvurmuş olması, çocuğun yaşadığı taciz sonrasında herhangi bir destek mekanizmasına erişememesi ve babasına aktardıktan sonra babanın verdiği tepkinin dehşet verici halinin çocuk üzerindeki etkisi uzun uzun tartışılması gereken konular. Adalet sistemine güvensizlik ve çocuk koruma sisteminin yokluğu aynı zamanda tartışılması gereken diğer konular.

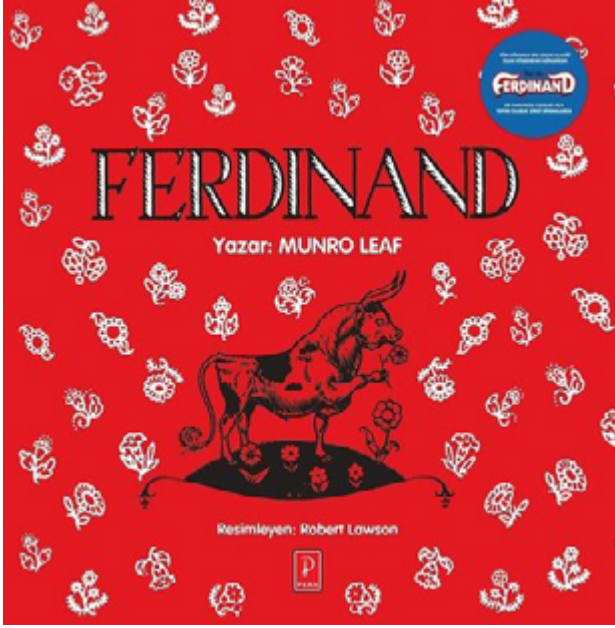
Bu olay, sosyal medyada ‘baba tacizciyi hadım etti’ şeklinde alımlandı ve kutlandı! Şiddetin bu kadar sevildiği ve kutsandığı bir sistem, hiçbir çocuk için güvenilir değildir. Çocukların bunların hiçbirine tanık olmaması ve varlıklarını bilmemesi önemlidir. Bunların yerine şiddetsizliği ve barışı deneyimlemeleri gerekir. Oysa değil hak olarak deneyimlemek kavramsal olarak bile karşılaşmaktan oldukça çok uzaklar.

Bu durum yetişkinlere ayrıca bir sorumluluk veriyor. Bu yüzden her çocuğun barış ve şiddetsizliğe dair tanışması gereken bu kitapları çocuklarla buluşturmak için özel çaba sarf etmek gerekiyor. Barış ve şiddetsizlik konusunda ayrıca Başka Bir Okul Mümkün Derneği öğretmen köyünden 3 öğretmenin hazırladığı “Çocukla Barış” isimli blogda yer alan [barış kütüphanesine](#) göz atabilirsiniz. Ve Şubadap Çocuk ekibinin Sennur Sezer’in aynı isimli şiirinden bestelediği ve çocukların söylediği [Bomba Yapan Bay Bilgin](#) şarkısını çocuklarla dinleyebilirsiniz. Ve elbette bu kitap, şarkı ve kütüphanelerin artmasını ve yaygınlaşması sağlayabilirsiniz.

FERDİNAND

Tüm boğalar Arenadaki gösterilere hazırlanıyor. Ferdinand ise hiç orali değil. O itiş kakıştan ve dövüşten uzakta doğayı seyrediyor ve çiçekleri kokluyor, çünkü doğayı seviyor. Ferdinand alabildiğine gösterişli ve güçlü bir boğa olsa da gücünü

‘Bu olay, sosyal medyada ‘baba tacizciyi hadım etti’ şeklinde alımlandı ve kutlandı! Şiddetin bu kadar sevildiği ve kutsandığı bir sistem, hiçbir çocuk için güvenilir değildir. .’

Ferdinand, Munro Leaf, Resimleyen: Robert Lawson, Pena Yayınları, Yaş: +7

kullanmak istemiyor. Bu kadar güçlü bir boğanın Arena gösterilerine katılmaması olacak iş değil. Ancak istemese de tesadüfler Ferdinand'ı Arena dövüşlerine kadar taşıyor. Arenada bile tüm koşullar onu dövüşe iterken Ferdinand çöküyor ve dövüşmeyi reddediyor.

Ferdinand 1936'da İspanya İç Savaşı döneminde yazılmış, barış ve şiddetsizliği konu edinen bir kitap. Özellikle şiddetin her yerde alabildiğine yükseldiği bu dönemde güç kullanımı, şiddet gibi konular üstüne düşünmek için de iyi bir fırsat sunuyor. Özellikle Ferdinand'ın kendi gücü ve potansiyeline ve de tüm baskılara rağmen şiddetsizliği tercih etmesi; irade, tercih yapma konusunda okuyucuya güç ve umut verici.

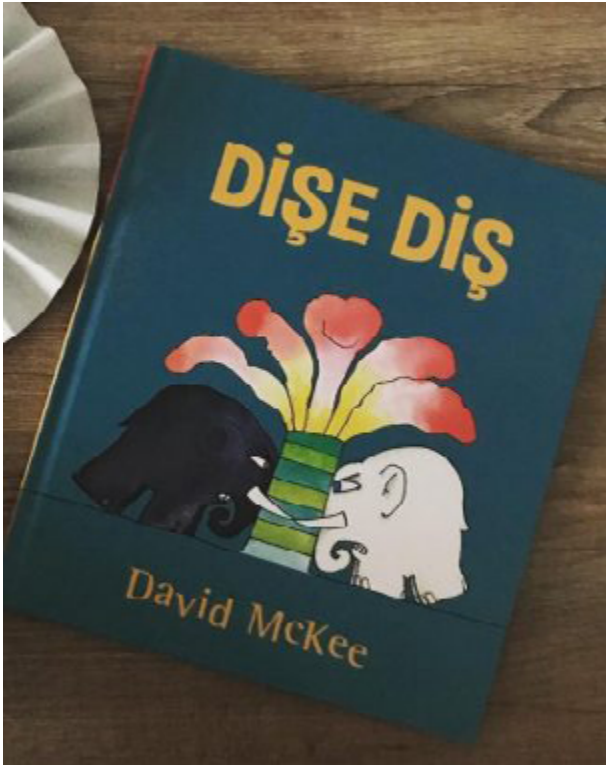
Hitler tarafından yasaklanan, Gandhi'nin çok sevdiğini ifade ettiği kitabın 1938'de ve 2017'de animasyon uyarlamaları yapılmış.

DİŞE DİŞ

İngiltere'nin gururlarından Elmer'in yazarı David McKee'den savaş, barış ve farklılıklara dair bir kitap Dişe Diş. Başrolde yine filler var. Bu sefer Elmer gibi rengarenk ve şakacı değil. Zira kitap dünyada sadece beyaz ve siyah fillerin olduğu bir dönemden sesleniyor. Beyaz ve siyah filler birbirlerinden hiç hoşlanmıyorlar, hoşlanmamak ne kelime nefret ediyorlar birbirlerinden. Bu nefretten hoşlanmayan, basırışıl beyaz ve siyah filler ormana kaçarken, düşmanlık sonunda fillerin hortumlarına silah almaları ile sonuçlanıyor. Bu durum hepsi yok olana kadar da devam ediyor. Yeryüzünde hiç filin kalmadığı uzun yılların ardından ormandan gri filler çıkıyorlar. Onlar zamanında barış isteyen fillerin torunları.

Kitap barışı ve savaş karşıtlığını büyük bir sadelikte anlatıyor. Kitabın ana vurgusu savaşların rasyonel hiç bir nedeninin olmaması. Bu sebeple "neden savaşıyoruz" sorusunu sordurmak ve üzerine düşünmek için iyi bir metin.

Kitabın benim açımdan tek zor kısmı filler birbirini öldürmek istiyor gibi cümlelerin varlığı. Bunlar okurken kulağı rahatsız ediyor. Bunun yerine belki yok etmek gibi daha dolaylı başka kelimeler kullanılabilir ve değiştirerek okunabilir. Görseller ve basit dili ile küçük yaşlara da uygun görünse de bu kelimeler sebebiyle kitap büyük yaştaki çocuklar için daha uygun.

Dişe Diş, David McKee, Resimleyen: David McKee, Çeviren: Ümit Mutlu, Uçan Balık Yayınları, Yaş: +7

CECÜ'NÜN YER CÜCELERİ

Umberto Eco'nun çocuklara; savaşı, doğa – insan ilişkisini, medeniyeti, güveni ve en çok da “insan”ı anlattığı veya bunlar üzerine düşünmeye çağırdığı kitabı Cecü'nün Yer Cüceleri. İtalyan ressam ve grafik sanatçısı Eugenio Carmi'nin resimlerini çizdiği kitapta üç mini masal yer alıyor bunlar; Bomba ve General, Üç Kozmonot ve Cecü'nün Yer Cüceleri.

Bomba ve General; Umberto Eco'nun bilim insanı, yazar ve edebiyatçı yönünün söze dönüştüğü bir metin. Eco; savaşı, barışı ve dünya düzenini; atomları, atomların uyumu ve uyumun bozulmasını anlatarak betimliyor, ama şiirsel bir formda.

“Her şey atomlardan yapılmıştır:

Atomlar miniciktir ve bir araya geldiklerinde molekülleri oluştururlar, onlar da sırası geldiğinde bildiğimiz her şeyi oluştururlar.

Anne atomlardan yapılmıştır.

Süt atomlardan yapılmıştır.

Kadın atomlardan yapılmıştır.

Hava atomlardan yapılmıştır.

Ateş atomlardan yapılmıştır.

Biz atomlardan yapıldık.

Atomlar birbirleriyle uyum içinde olurlarsa, her şey tıkır tıkır işler.

Hayat da bu uyum üzerine kurulur.

Ama atomu parçalamayı başarıncı...

parçacıkları gidip başka atomlara çarpar

ve onlar da gidip daha başka atomlara çarpar

ve bu böyle sürüp gider...

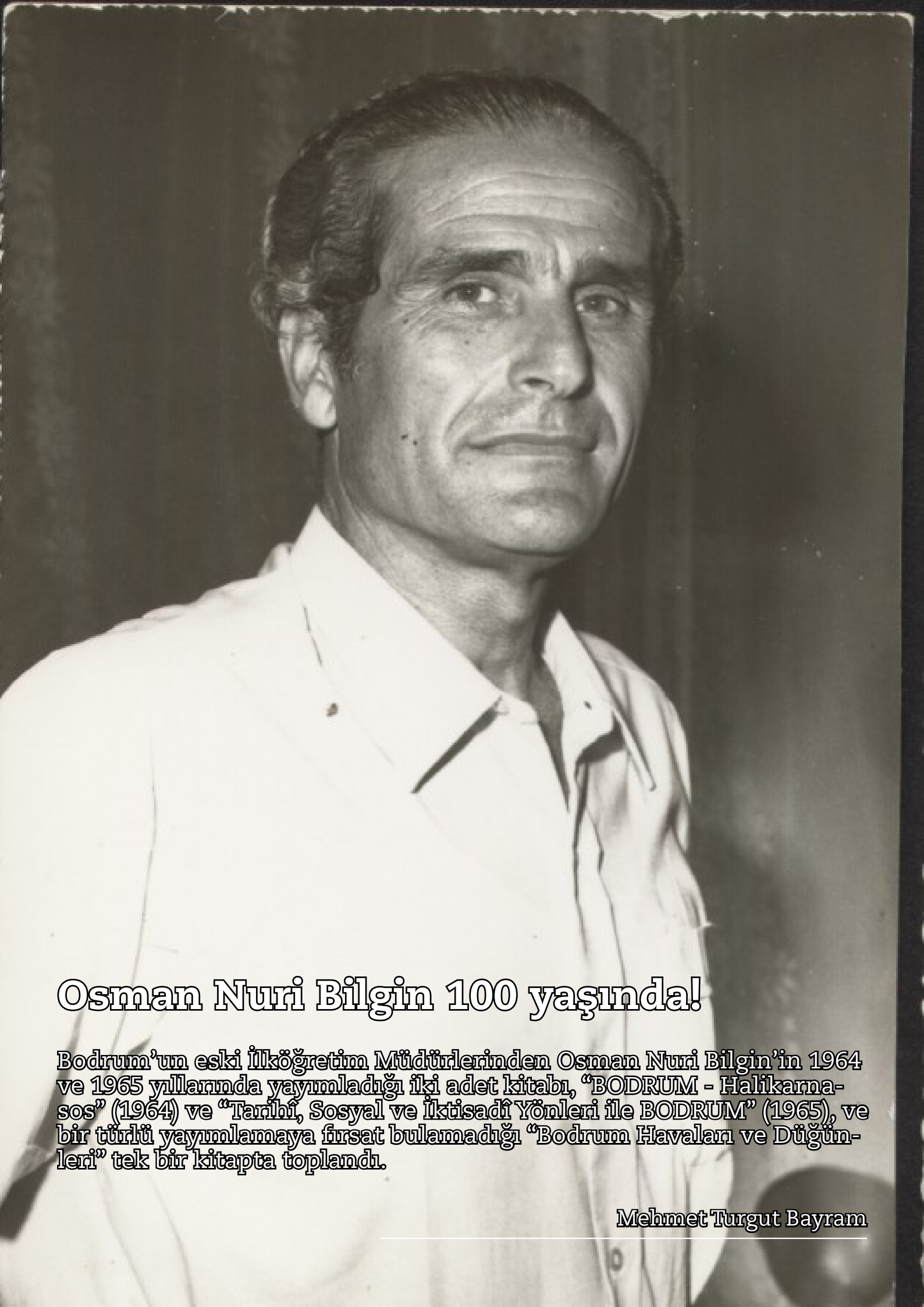
Böylece çok korkunç bir patlama çıkar ortaya!”

Bomba ve General; atom bombasına hapsedildiği için mutsuz olan bir atomu anlatıyor. Bir de omzunda yıldızlar olan, savaş seven Generali. Mutsuz atomlar bir gün sessizce bombalardan kaçıyorlar... Boş kalan bombalar insanları öldürmüyor ve içlerine çiçekler ekiliyor. Savaşın yok ediciliğine karşı barışın yaratıcı gücü.

Kitapta yer alan diğer iki masal Üç Kozmonot farklar ve uluslar üzerine, Cecü'nün Yer Cüceleri ise medeni toplumda doğa insan ilişkisine dair. Masalların çizimlerini yapan Eugenio Carmi ise imge fabrikası olarak tanınmasının hakkını fazlasıyla vermiş.

Cecü'nün Yer Cüceleri, Umberto Eco, Resimleyen: Eugenio Carmi, Çeviren: Eren Yücesan Cendey, YKY, Yaş: +9

Osman Nuri Bilgin 100 yaşında!

Bodrum'un eski ilköğretim Müdürlerinden Osman Nuri Bilgin'in 1964 ve 1965 yıllarında yayımladığı iki adet kitabı, "BODRUM - Halikarnasos" (1964) ve "Tarihi, Sosyal ve İktisadi Yönleri ile BODRUM" (1965), ve bir türlü yayımlamaya fırsat bulamadığı "Bodrum Havalanı ve Düğünleri" tek bir kitapta toplandı.

Mehmet Turgut Bayram

Merhaba!

Dedemi tanıyamadım. Birkaç aylıkken vefat etmiş. Tanımak çok isterdim. Ailemdem, akrabalarımın, onun öğrencisi olanlardan, onu tanıyanlardan hep övgü dolu, sevgi dolu sözler duydum.

Ne zaman “Sen kimlerdensin?” sorusuyla karşılaşsam, dedem Osman Nuri Bilgin ile anneannem Didar Bilgin’in isimlerini verdiğimde, soruyu soranın onları hürmetle, sevgiyle, saygıyla anmasına şahit oldum.

Dedem Osman Nuri Bilgin, 1918 yılında Bodrum’da doğdu. Küçük yaşta babasını kaybeden dedemin iki ablası, iki de ağabeyi vardı. Kendisinin öğretmen olmasının sebebi her zaman adını saygı ve sevgiyle andığı öğretmeni Süleyman Nuri Öz. Süleyman Nuri bey, başarılı bir öğrenci olduğu için dedemi Balıkesir’deki Necatibey Öğretmen Okulu’na yatılı kaydettiriyor. Oraya nasıl gittiği ya da kimin götürdüğü hakkında bir bilgi yok. Turizm öncesi Bodrum’undan Balıkesir’e gitmek, o dönem için oldukça meşakatli bir yolculuk.

1936 yılında mezun olduktan sonra, dedemin tayini Mardin’in Cizre ilçesine çıkmış. Cizre, Hakkari ve Beytuşabap’ta hem öğretmen olarak çalışmış, hem de yedek subay olarak askerliğini tamamlamış. 1941 yılında mecburi hizmetini tamamlayınca çok sevdiği memleketi Bodrum’a tayini isteyip geri dönmüş. Farilya Köyü’nde (şimdinin Gündogan’ı) iki yıl öğretmenlik yaptıktan sonra anneannemle yollarının, hayatlarının, sevgilerinin kesiştiği Merkez Turgutreis İlkokulu’na tayin olmuş. 1945 yılında evlenmişler. İlk kızları Bahire, 1950’de Datça’ya tayin olmadan evvel, ikinci kızları Ülkü tekrar Bodrum’a geri döndüklerinde dünyaya gelmiş.

Dedem, çalışkan ve başarılı bir eğitimci olmasının yanında, mesleğini, halkını çok çok seven biri olarak anılıyor. Bodrum İlköğretim Müdürlüğü’nü yıllarca sürdürürken, bir yandan da Bodrum Kalesi ve Halk Eğitim Müdürlükleri’nde de bulunuyor. Halk kütüphanesi ile Çocuk Kütüphanesi’nin kurulması, gelişmesi için çabalayan ve çabalarında başarılı olan bir kişi.

TURİZMLE TANIŞMA

1950’ler sonu Türkiye’nin yavaş yavaş turizmle tanışmaya başladığı dönem. Türkiye’deki her antik kentin, her güzel coğrafyanın turizmden faydalanmak için tüm olanaklarını zorladığı yıllar. Türkiye’de ve dünyada yavaş yavaş Bodrum’un adı duyulmaya başlamasıyla yerli ve yabancı gezginler Bodrum’a akın ederler ama kalacak, yatacak otel bulmak zordur, çünkü pek yoktur.

Dedem, Bodrumlulara gelen misafirlere evlerini açmalarını, onları temiz yataklarda yatırıp sabah kahvaltısı ikram etmele-

'Dedemin ilk yayımladığı kitap, "Bodrum – Halikarnasos", 1964 yılında yayımlanmıştır. Kapakla beraber 16 sayfadır. Daktiloyla çoğaltıp dağıttıklarından tek farkı kentin antik çağlardaki tarihi, dünyanın yedi harikasından biri olan mozole ile kalenin hikâyelerinden oluşmasıdır.'

rini ister. Eski öğrencileri ve gençler öğretmenlerinin isteklerini yerine getirirler. Böylelikle Bodrum'da ev pansiyonculuğu dönemi yavaş yavaş yerleşmeye başlar.

1963'de belediyeden Bodrum'un 3 mil açığındaki Karaada'yı kiralaayan dedem ve anneannem, ada üstünde bulunan valiliğin av köşkünü otele döndürerek, yıkık binaları onararak çift yataklı, banyolu ve tuvaetli pansiyon odaları haline getirirler. Karaada'daki otel ve başka yerlerde de otellerin, pansiyonların açılması turizm fikrinin yayılmasına büyük bir katkı yaptığını söylersek abartmış olmayız. Hatta günlük tur fikrinin Karaada'ya doğru, bir nevi öğretmenlerine destek olarak başladığını da varsayabiliriz.

Dedem, Kenti ziyaret etmek isteyenlere Bodrum'u bir şekilde anlatmak için ilçenin tarihini, gezilecek yerlerini, mozoleyi, kaleyi ve kalınacak otellerle yerleri üç-dört sayfalık A4'ten biraz daha uzun sayfalara daktiloya çekmiş, çoğaltmış ve bunları İzmir, İstanbul, Efes'teki acentalara göndermiş. Şimdi çok rahat 'fanzin' diye adlandırabileceğimiz daktiloda çoğalttığı bu metinleri kente gelenlere de dağıtmış.

Dedemin ilk yayımladığı kitap, "Bodrum – Halikarnasos", 1964 yılında yayımlanmıştır. Kapakla beraber 16 sayfadır. Daktiloyla çoğaltıp dağıttıklarından tek farkı kentin antik çağlardaki tarihi, dünyanın yedi harikasından biri olan mozole ile kalenin hikâyelerinden oluşmasıdır.

1965 yılında yayımlanan ikinci kitap "Tarihî, sosyal, iktisadî yönleri ile Bodrum" dur. Bu kitapta ilk başta ilçenin coğrafi bilgileri verilirken, ilerleyen sayfalarda deniz ve kara ürünleri hakkında ayrıntılı bilgilere rastlarız. Yarımada bulunan kuyulardaki suyun sertlik derecesinden, hangi türde ne kadar çeşit ağaç var, ne kadar ürün üretildiğinden hayvan sayısına, denizcilik, sünger ve balıkçılık hakkında çeşit çeşit veriler, bilgiler bize sunulurken demografik bilgilerle eğitim, önemli tarihi binalar, mahalleler ve Bodrum'un yetiştirdiği önemli insanlar anlatılır bu kitapta.

YAYIMLAMAYA FIRSAT BULAMADIĞI ÜÇÜNCÜ KİTAP

Dedemin doğup büyüdüğü Bodrum'a olan tutkusu, folklor merakı yerel havaları, manileri derlemeye, onların öykülerini araştırıp, notalara dökmesine sebep olur. Yıllarca bu konu üstüne çalışır, araştırır. Adı bellidir, "Bodrum Havaları ve Dügünleri" ama bir türlü yayımlamaya fırsat bulamaz.

Dedemin yaptığı bu önemli çalışmaya, "Halikarnas Balıkçısı" Cevat Şakir Kabaağaçlı da destek verir, bu kitap için bir önsöz yazar. Dedem de "Küçük vatanım Bodrum'a yapmış olduğu büyük hizmetler için ona armağan" diyerek Balıkçı'yı onurlandırır. Şimdiye kadar hiçbir yerde yayımlanmayan bu önsözde, Halikarnas Balıkçısı "Osman Bilgin'in himmetiyle bu yapıta

eklenen müzik notaları belki de gelecekte, bir kompozitörün kompozisyonuna bir dayanak teşkil eder” diyerek armağanı kabul eder.

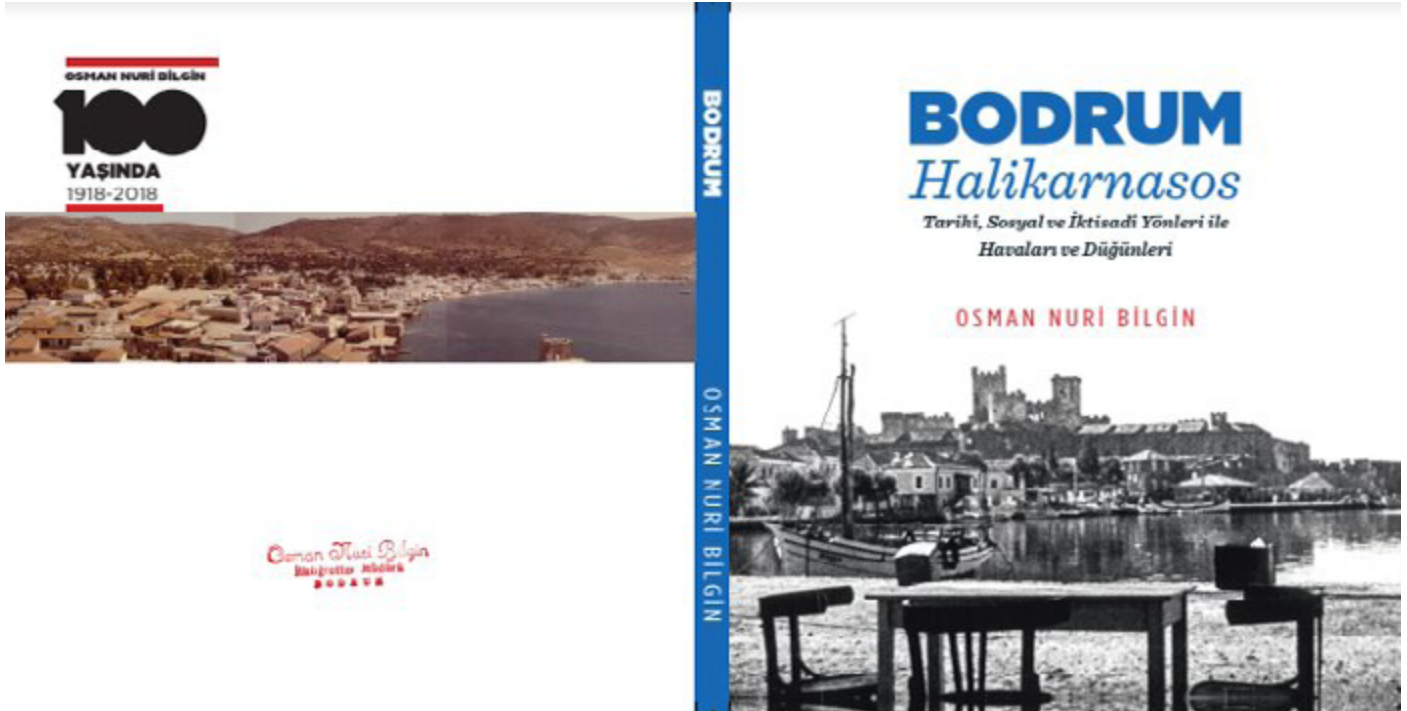
Havaların, türkülerin, manilerinin hikayelerini çeşitli ağızların toplandığı bu kitapta dedem türküleri kategorize ederek onları üçe ayırır: Eski Bodrum türküsü olup sadece Bodrum’da söylenen türküler, Türkiye’de de söylenen Bodrum türküleri ve yakılış tarihi bilinen Bodrum türküleri.

Notaları, türküler, öykülerle süslü bu kitabın bir diğer önemli başlığı ise Bodrum düğünüdür. Günler süren düğün adetleri en ince ayrıntısına kadar anlatılır.

YENİ KİTAP...

Dedem, 1972 yılında vefat etti. Dedemin Bodrum aşkını ölümsüzleştirmek için, doğumunun 100. yılında, yayımladığı “BODRUM – Halikarnasos” (1964), “Tarihî, Sosyal ve İktisadî Yönleri ile BODRUM” (1965) ve bir türlü yayımlamaya fırsat bulamadığı “Bodrum Havaları ve Düğünleri” kitaplarını tek bir kitapta topladım. Bodrum’un eski fotoğraflarıyla birlikte yeni bir kitap haline getirdim. Ortaya güzel bir kitap çıktı.

Merhaba!

BODRUM Halikarnasos Tarihî, Sosyal ve İktisadî Yönleri ile Havaları ve Düğünleri, Osman Nuri Bilgin, yayına hazırlayan: Mehmet Turgut Bilgin.

‘Homo Sacer’ için her gün bayram

Gerek Derida gerek Kafka, bize normların insanı belli kurallara tabi tutup ceza mekanizmasını işlettiğini ya da kuralların dışına iterek bir yaptırıma tabi kıldığını, insanı kuraldışı yaparak yasaya tabi kıldığını belirtmektedirler. Böylece insan hukuk dışı kılınarak hukuk içine alınmış olur. Burada dışlayıcı bir içselleştirme söz konusudur. Paradoks dediğimiz ya da sadece öyle görünen tam da bu haldir.

Çıplaklık kelimesi başlangıç itibariyle zihnimize beden ilişkisi üzerinden anlam kazanır. Nedeni basittir; kullanım alanının, kurduğumuz toplum ağı açısından bu tarz bir söyleme hapsedilmiş olmasıdır. Söylemsel ya da yazınsal bir ayrım yapmadan ifade ediyorum bunu (malum son zamanlarda söz ve yazı üzerine bir edebi analiz ağı gündemde).

Çıplaklığa, her ne kadar biraz önce belirttiğim bir söyleme hapsedilmiş olsa da bazen, gerek yazılı metinlerde gerekse söylemsel olarak metaforik anlamlar yüklendiğini biliyoruz. Biri bize “kral çıplak” derken veya bir metinde “baldırı çıplak bir akşam üstü” ifadesiyle karşılaştığımızda, çıplak kavramı artık bedenden azad durumdadır diyebiliriz (her ne kadar ontolojik olarak bir azadlık gerçekleşmemiş olsa da).

Diğer yandan bir berraklığı ve uluortalığı da ifade eder. Yani

Nazif Gıfci

'Gerek Derida gerek Kafka, bize normların insanı belli kurallara tabi tutup ceza mekanizmasını işlettiğini ya da kuralların dışına iterek bir yaptırıma tabi kıldığını, insanı kuraldışı olarak yasaya tabi kıldığını belirtmektedirler. Böylece insan hukuk dışı kılınarak hukuk içine alınmış olur.'

aleni bir yandır çıplaklık. Elbette yokluğu da içinde var eden bir haldir (varlığın veya herhangi bir duygunun yokluğu). Tabii ki başka birçok anlam ve düşünce içerisinde farklılık gösterebilir ama bizim ilgileneceğimiz yanı muğlak yanı, çaresizlik yanısıdır.

Agamben'in işaret ettiği çıplak hayat[1] kavramının çıplaklığıdır aradığımız şey. Bu hayat belirsiz bir hayattır. Tek belirgin yanı bu belirsizliği meydana getiren güçtür. Bu güç çok belirgin bir egemenin (Schmitt'in olağan üstü hale karar veren egemeni[2]) kurguladığı hayatın tezahür etmesidir. Agamben bu hayat kavramsallaştırmasını ortaya koyarken bu hayatı yaşamakla mükellef insanı da ortaya koymayı ihmal etmez. Bu insanı homo sacer (kutsal insan) olarak ifade eder.

Aslında Agamben bu kavramlaştırmayı Eski Yunan kent devletlerinin tarihinde bulup geliştirmiştir. Bu kutsal insan (özü ve tabi oldukları ya da tabi olmadığı durum açısından lanetli insan) işlemiş olduğu bir suç açısından kentin dışına atılan insandır. Bu yetmez elbette, artık kutsallığını da yitirmiştir ama kavramsallaştırmadaki kutsallığını tam bu noktada kazanmıştır. (varsayalım ki yaşadığı toplumunda kurban ritüelleri var; bu kişinin asla kurban olma hakkı yoktur). Bu bağlamda günümüz modern insanı egemen tarafından yaratılmış çıplak hayatın kutsal insanı haline gelmiş durumdadır. Peki bu nasıl olmuş olur?

Elbette ki kendi içerisinde paradoksal bir durum da barındırmıyor değil. Derida bir hukuk tanımında "Hukuk kendini korumayarak kendisini koruyor; kapı hep açık olduğu (hukuk kapısı) ve hiçbir şeyden dolayı açık olmadığı için hiçbir şeyi korumayan bir kapı tarafından korunandır,"der.[3] Bu tanım bize belki hemen Kafka'nın Kanun Önünde[4] hikâyesini hatırlatabilir hatta bu tanım, bu hikâyeye yapılan bir atıf da olabilir.

Gerek Derida gerek Kafka, bize normların insanı belli kurallara tabi tutup ceza mekanizmasını işlettiğini ya da kuralların dışına iterek bir yaptırıma tabi kıldığını, insanı kuraldışı olarak yasaya tabi kıldığını belirtmektedirler. Böylece insan hukuk dışı kılınarak hukuk içine alınmış olur. Burada dışlayıcı bir içselleştirme söz konusudur. Paradoks dediğimiz ya da sadece öyle görünen tam da bu haldir. Bu ise kuralın dışına çıkmaya dair bir kuralı ortaya koyacak kuralsız egemeni doğurur. İnsan kurgulanan çıplak hayata ve bu hayat içerisindeki kuralsızlığa tabi kılınarak siyasallaştırılır. Foucault buna biyosiyasallaşma[5] der.

'En nihayetinde ortaya çıkacak sonuç çıplak hayat içindeki kutsal insan cinayet olmaksızın, kurban olmaksızın, ölümü kendine reva görülen kişidir'

Agamben ifade ettiği çıplak hayatı ve kutsal insanı nasıl görüyor ve biz bunların neresindeyiz deme vaktidir sanırım. Öyleyse biz içerisinde var olduğumuz hayatlarımızın akışı açısından çıplaklığı ve kutsallığı nerede arayacağız? Yine Yunan kökenli iki kelimedenden yardım alır Agamben: Zoe ve bios. Zoe bütün canlı türlerinin yaşamını ifade ederken bios insan canlısının yaşam düzenini belirtir. Eğer bir zoeyi bios için kural belirleyici olarak kabul edersek (tabi bu arada biosta kurgulanmış egemen olağan üstü hal durumu açısından zoenin da egemeni olacaktır) bios bu durumda düzenlenmesi gereken hayat konumuna düşer. İşte bu noktada kural koyucunun yarattığı düzen bir çıplak hayat düzenidir. Bu hayatta varolan insan kuralların dışına atılarak kapsam alanına dahil edilir. Çıplak hayatın içerisindeki bu insanın öldürülmesi hiçbir yaptırıma tabi olmamakla birlikte artık kutsallığını da yitirmiş durumdadır. (Türkiye'de belli sıfatlarla atfedilerek, kendilerine ölüm hak görülen hatta öldükten sonra bile ölüm ritüelleri engellenen insanlar Agamben'in çıplak hayatın içindeki kutsal insanlardır denilebilir).

Temel amaç bir çıplak hayat alanı (belirli bir belirsizlik alanı) yaratmaktır. Kapıyı herkes için açık bırakmak ama kimseyi almamak ve bu durumun yani belirsizliğin ve kuraldışılığın kural olduğu alanın güncelliğini korumaktır. En nihayetinde ortaya çıkacak sonuç çıplak hayat içindeki kutsal insan cinayet olmaksızın, kurban olmaksızın, ölümü kendine reva görülen kişidir. Öyleyse an itibariyle içerisinde bulunduğumuz ya da daha önce kurgulanmış hangi biosların kutsal insanı olduğumuz sorulabilir sanırım.

[1] Agamben, Kutsal İnsan (Ayrıntı yayınları 2013)

[2] Schmitt, Siyasal Kavram kitabına bknz

[3] Agamben, Kutsal İnsan (66. Sayfa)

[4] Kafka, Dava kitabı bknz

[5] Özmakas Utku, Biyopolitika; iktidar ve direniş bknz

De/Da Dergisi editörü Irmak Akman: Gelişigüzel hazırlanmış haberler muhalif medyada da var!

De/Da Dergisi editörü Irmak Akman ile habercilik ve dergicilik üzerine konuştuk. Akman, “Türkiye basınında detaylı, araştırmaya dayanan ve gerçek bilgiyi okura ulaştırmayı amaçlayan haberlerin ya zamansızlık ve kaynaksızlıktan, ya da ideolojik sebeplerden yeterince yapılmadığına inanıyorum. Gelişigüzel hazırlanmış, yeterince özen gösterilmemiş ve sonuçta önemli yanlışlar içerdiği anlaşılan haberlere sadece yandaş yayınlarda değil muhalif yayınlarda da rastlıyoruz” dedi.

2018’in Şubat ayından beri dergi olarak yayımlanan ancak geçmişinde iki senelik bir fanzin deneyimini barındıran De/Da Dergi, kendilerinin deyimi ile “...araştırmayı, gözlem yapmayı ve yazmayı seven bir grup arkadaşın iki ayda bir çıkardığı bir dergi.”

“Ben pek ‘editör’ değil de daha çok hedeflediğimiz ortalama okur olarak görüyorum kendimi. Bana ilginç gelmeli, daha önce bilmediğim ya da düşünmediğim bir şey olmalı yazıda” sözleriyle editörlük mefhumu ile arasındaki ilişkiyi tanım-

Soner Sert

layan Irmak Akman, De/Da Dergisi'nin editörlük görevini icra ediyor. Akman'a, bir dokunduk bir ah işittik, diyebiliriz. Krizden, dergicilikten ve sosyal medya ile okur arasındaki ilişkiden de bahsettiğimiz sohbetimize yeni yazarlar ile ilk iletişime dair birçok konu hakkında konuşarak başladık.

İlk olarak, bilimi, kültürü ya da sanatı konu edinen herhangi bir yazı kaleme alan bir yazar, derginize nasıl ulaşıyor?

Dergimizde haber, araştırma, röportaj, deneme, öykü, seyahat yazısı ve eleştiri olmak üzere çok geniş bir skalada yazılar yayımlıyoruz. Çok iyi illüstrasyonlar da var. Şiir dışında her şey. Her sayıda, bir sonraki sayının dosya konusu ilan ediliyor. Yazıların belirlediğimiz konuyla ilişkili olması bizim için tercih sebebi, ancak farklı konulardaki yazıları da değerlendiriyoruz. E-mail adresime gönderiyorlar.

Haber ve araştırma yazısı yazmak isteyenler önceden bizimle mutabık kalırlarsa telif ücreti ödüyoruz. Ne var ki mesai isteyen bu tür yazıları yazmaya, bilgisayar başında ya da sahada araştırma yapmaya, konuyla ilgili ya da konunun uzmanı insanlara röportajlar yapmaya kimse gönüllü olmuyor. Bu da beni şaşırtıyor ve üzüyor açıkçası. Belki bilinirliğimiz biraz daha artınca bu durum değişir, çünkü freelance çalışan çok sayıda yazar ve gazeteci var.

'YAZARA OLAN GÜVENİM SARSILIYOR'

De/Da Dergi, varoluş ve biçimleniş durumunu hangi felsefi temel üzerine şekillendirir? Düşünsel sürecinizin altyapısını hangi sözlerle anlatırsınız?

Sorunuz biraz ağır geldi, ben en iyisi derginin amacını ve ne yapmaya çalıştığımızı açıklayayım. Öncelikle dosya konularımızı güncel, herkesin hayatını etkileyen, kafamızı kurcalayan konular arasından seçmeye çalışıyoruz ve amacımız, insanlara yeni ve ilginç bir şeyler söylemek. İlk dört sayımızın konuları "korkularımız, kaygılarımız," "ekonomik büyümeye olası alternatifler," "kadınların mücadelesi, erkekliğin krizi" ve "teknoloji hayatımızı nasıl değiştirdi, nasıl değiştirebilir?" Beşinci sayımızın konusu ise "kentler neye dönüşüyor?"

Ben pek 'editör' değil de daha çok hedeflediğimiz ortalama okur olarak görüyorum kendimi. Bana ilginç gelmeli, daha önce bilmediğim ya da düşünmediğim bir şey olmalı yazıda. Her yazıdan türüne göre farklı beklentilerim oluyor. Haber, araştırma hazırlarken ya da röportaj yaparken gerçekten merak ettiğim soruların cevaplarını arıyorum. Gerçek bilginin peşindeyim ve buna ulaşmak için de detaylı araştırma

yapmaktan kaçınmıyorum. Türkiye basınında detaylı, araştırmaya dayanan ve gerçek bilgiyi okura ulaştırmayı amaçlayan haberlerin ya zamansızlık ve kaynaklıktan, ya da ideolojik sebeplerden yeterince yapılmadığına inanıyorum. Gelişigüzel hazırlanmış, yeterince özen gösterilmemiş ve sonuçta önemli yanlışlar içerdiği anlaşılan haberlere sadece yandaş yayınlarda değil muhalif yayınlarda da rastlıyoruz.

Görüş yazılarını, denemeleri, eleştirileri okurken en önemli önceliğim okuduğumu anlamak! Dolayısıyla çok karmaşık bir üslup, yazarın gereksiz yere kendisinden bahsetmesi, boş duygusallık bir okur olarak beni yoruyor ve yazara güvenimi sarsıyor. Eskiden üslubu karmaşık bir yazı okumak kendime güvenimi sarsardı, sorunun bende olduğunu düşünürdüm, şimdi karmaşık bir konunun zihni yeterince berrak bir yazar tarafından basitçe anlatılabileceğini düşündüğüm için yazara olan güvenim sarsılıyor. Bunun dışında hayattan ya da sanattan somut ve güzel örnekler verilerek ilginç bir argüman geliştirildiğini görmek beni mutlu ediyor.

‘MANEVİ KAZANIMLAR VAR’

Dergicilikte editör- yazar ilişkisini nasıl yorumlarsınız? İlk kez bir dergiye yazı gönderen bir yazarın editörle ilişkisi, ona bakış açısı ne oluyor?

Yazar editöre nasıl bakıyor, onu ancak de/da öncesi tecrü-

bemden hatırlamaya çalışabilirim. Bana editör bir sürü yazı alan, dolayısıyla yazı gönderenlere cevap vermeye bile tenezzül etmeyen, yazara karşı gücü elinde tutan biri gibi gelirdi.

de/da'yı çıkarmaya başladığımızdan beri yazar-editör ilişkisinin nasıl adil ve hakkaniyetli olabileceği üzerine bayağı kafa yoruyorum, ama benim kafamı kurcalayan konu ilk kez yazı/çizim gönderenlerden çok düzenli yazarlarımız ve çizerlerimizle olan ilişkim. Yazarlar ve çizerler tabii ki bir emek harcıyorlar ve dediğim gibi araştırma/haber yazıları dışında bunun maddi karşılığını almıyorlar. Ama ben de de/da'nın hem editörü, hem de/da'yı çıkartan şirketin sahibi olarak ciddi bir emek harcıyorum ve dergiden hiçbir kar elde etmediğim gibi, zarar ediyorum. Manevi kazanımlar tabii ki var, bu süreçte çok değerli insanlarla tanıştım. Araştırma yapmak ve yazmak bana külfet gibi gelmediği için de harcadığım emeği bir kayıp olarak görmüyorum.

Ancak yazarlara ve çizerlere çok fazla karışma hakkını kendimde görmediğimi de söylemeliyim. Kimseye ne zaman, hangi konuda, ne türde bir yazı yazmasını arzu ettiğimi söylemiyorum. Tamamen gönüllülük esasıyla hareket ediyorum. Güvendiğim yazarların yazılarında imla hatalarını düzeltmekten öteye geçmiyorum, daha büyük bir değişiklik yapmak istediğim zaman önce kendilerine soruyorum. Ancak tabii ki derginin varlığını devam ettirebilmesi için her sayıda yeterince gönüllü bulmam gerekli, dolayısıyla her sayıda bir balıkçı gibi ağı geniş atarak yazı toplamaya çalışıyorum.

'TANITIM KONUSUNU CİDDİYE ALMADIK'

Bu seneki üretiminiz nasıldı? Ekonomik krizin yaptırımını oldu mu? Krizin sürekliliğinden ve üretiminizin niteliğini etkilediğinden bahsetmek mümkün mü?

Biz bu sene Şubat ayında ilk sayımızı çıkardık. Daha öncesinde de/da'yı iki yıl fanzin olarak çıkarmıştık. İlk iki sayıyı 2000'er adet bastırmak gibi bir hata yaptık ve zarar ettik. Tanıtım konusunu yeterince ciddiye almadığımızı da itiraf etmeliyim. Üçüncü ve dördüncü sayıları 1000'er adet bastırdık. İlk iki sayının iadelerini de yeni sayıların yanında ücretsiz dağıtarak eritmeye çalışıyoruz. Matbaadan kur artışına paralel bir zam bekliyorum beşinci sayıda, ancak onlar da derginin yaşadığı zorlukları bildikleri için sınırlı bir zam olacağını umuyorum.

'Derginin varlığını devam ettirebilmesi için her sayıda yeterince gönüllü bulmam gerekli, dolayısıyla her sayıda bir balıkçı gibi ağı geniş atarak yazı toplamaya çalışıyorum.'

'Sosyal medya hesaplarını da yöneten yeni bir editörümüz var ve bana Facebook'a para vermeden, içerik ve tasarımımızı sosyal medyaya göre şekillendirmeden de sosyal medyada aktif olabileceğimizi, güzel ve anlamlı paylaşımlar yapabileceğimizi gösteriyor.'

Erdoğan'ı kapağına taşıyan Le Point isimindeki Fransız dergisinin Fransa'da en çok satılan 34. dergi olduğunu, tirajının dört yüz küsur bin olduğunu okumuştum. İlk sıralardaki dergiler milyonlarca satılıyor. Bir de Türkiye'deki duruma bakın.

Bir de tabii işin reklam boyutu var. Bir ara Derin Tarih dergisini boykot etmek için bu dergiye reklam verenlerin listesi yayımlanmıştı. Listedeki büyük şirketler karşısında dilim tutulmuştu. Bizse reklam bulabilmek için çırpınıyoruz, oysa her sayıda iki reklam alabilsek finansal olarak belimizi doğrultmamız, hatta kâra geçmemiz mümkünken... Bu da Türkiye'deki mevcut durumun acıklı taraflarından bir diğeri. Son olarak eminim sizin de çok duyduğunuz dağıtım konusu ve KDV oranlarının dergiciler için yarattığı dezavantaj var. Düşük tirajlara sahip dergiler için iki konu da büyük birer maliyet kalemi. Tüm bu nedenlerden ötürü bağımsız dergiler için ayakta kalmak çok zor.

'ÜNLÜ YAZARLARIN PEŞİNDE KOŞMAYA İSYAN EDİYORUM'

Sosyal medyanın okur ile iletişimde dergiciliğe ne gibi katkıları oldu? İnternetin üretim ve tüketim bağlamında edebiyata etkisi sizce nedir?

Sosyal medyanın okurla doğrudan iletişim kurabilmek ve okurun karşısına çıkabilmek açısından olumlu etkileri var mutlaka. Ancak ben okura ulaşabilmek için illa Facebook'a para vermek zorunda olmaya ya da sırf sosyal medyada paylaşılabilir olmak için yazılardan cümleleri çıkarıp yuvarlak içine almak, "tık tuzağı" başlıklar ve konular seçmek, ünlü yazarların peşinde koşmak gibi taktiklere başvurmaya isyan ediyorum. İlk sayılarda sosyal medya hesaplarını da kendim yürütüyordum ve sanırım sosyal medyaya karşı önyargımdan dolayı bu konuda çok başarısızdım. Şimdi sosyal medya hesaplarını da yöneten yeni bir editörümüz var ve bana Facebook'a para vermeden, içerik ve tasarımımızı sosyal medyaya göre şekillendirmeden de sosyal medyada aktif olabileceğimizi, güzel ve anlamlı paylaşımlar yapabileceğimizi gösteriyor.

Yazın dünyasının özellikle Gezi ile beraber insanların politikleşmesi sonrası, talep görmesinin dergiciliğe olan etkisi nedir sizce? Bu durum üretiminizi nasıl etkiledi?

Gezi'den sonra özellikle Kafa, Ot gibi 'sokak edebiyatı'

dergilerinin rağbet gördüğünün ve çoğaldığının farkındayım. Bunların gerçekte iddia ettikleri kadar politik olmadığı, kendilerini tekrar ettikleri, ticari amaçlarının öne geçtiği gibi eleştirileri de biliyorum ve bunlara katılıyorum. Benim de bu dergileri takip ettiğim bir dönem oldu ve sonra takip etmeyi bıraktım. Gençler için hala ilginç olabilir.

Yazın dünyasını biçimsel ve içeriksel olarak şekillendiren ilk ortamın dergiler olduğu düşünülürken, yazarın yazdıklarını ilk olarak dergilerde görmesinin etkisiyle, dergilerin yazara vaat ettiği şeylerden en önemlisinin özgüven olduğunu söylemek mümkün mü? Dergiler, yazara ne vaat eder? Ya da karşısını da sormak mümkün: Yazar, dergilere ne vaat eder?

Özellikle tanınan ve kaliteli olarak bilinen yayınlar, kuşkusuz yazılarını yayımladıkları yazarlar için iyi birer referans olurlar ve bu yazarların daha çok insana ulaşmasını sağlarlar. Hatta kâr edebildikleri halde 'referans oldukları için' yazarlara az telif ödeyen ya da hiç telif ödemeyen yayınlar da var. İyi bir yazar ise bir dergiye yeni bir bakış açısı ve gerçekten özenilmiş, emek verilmiş yazılar vaat etmelidir sanırım. Dergiler yazın dünyasının taslak defteri, çabuk tüketim nesnelere olmamalı.

Türkiye'de dergi mefhumunun önemli bir gelenek olduğunu söylemek mümkün. Geçmişten bu yana, pek çok yazar bir araya gelerek ortak üretim yapmış, dergiler çıkarmıştır. Kendinizi yakın bulduğunuz bir gelenek oldu mu? 200 sene sonra bugünlerden bahsedildiğinde, üretiminizin hayatla olan ilişkisinin nasıl tanımlanmasını istersiniz?

200 sene sonrasını düşünmek bana biraz iddialı geliyor, her ne kadar Batı'da yüz-yüz elli yıldır yayımlanan ve değişen dünyaya da ayak uydurabilen, çok saygıdeğer yayınlar olsa da. New Yorker ve the Atlantic gibi dergiler, the Guardian gibi gazeteler çok güzel örnekler. Diğer yandan birkaç yıl önce kurulmuş oldukları halde saygınlık kazanmış online yayınlar da var.

de/da'nın 200 değilse bile 20 yıl sonra saygıdeğer ve sağlam bir haber dergisi olarak Türkiye'de özel bir yerinin olacağını, çağdaş sorunlarla ilgili tartışmalara değerli katkılar sunacağını hayal ediyorum.

ETKİNLİK

MESUT SÜRE - SİZ HEPİNİZ BEN TEK

24 Ağustos 2018

Saat: 22:00

Bahane Kültür,
İstanbul

ALPAY

24 Ağustos 2018

Saat: 22:30

Moda Kayıkhanesi,
İstanbul

KALBEN

29 Ağustos 2018

Saat: 21:00

Kaş Loop,
Antalya

PENTAGRAM

29 Ağustos 2018

Saat: 22:30

Dorock XL,
İstanbul

ETKİNLİK

**KURTALAN
EKSPRES**

31 Ağustos 2018

Saat: 22:00

Sanat Performance,
İstanbul**İTAATSIZLER**

01 Eylül 2018

Saat: 20:45

Nazım Hikmet Kültür
Merkezi,
İstanbul**BUIKA**

16 Eylül 2018

Saat: 21:00

Harbiye Açık hava,
İstanbul**GAROU - 20 YEARS**

02 Kasım 2018

Saat: 21:00

Volkswagen Arena,
İstanbul

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Eski Filmler

Yazar: **Vedat Türkali**
Yayınevi: **Ayrıntı Yayınları**
Baskı Sayısı: **1. Basım**
Sayfa Sayısı: **432**

Bataklık Çiçeği

Yazar: **Selahattin Enis**
Yayınevi: **Ayrıntı Yayınları**
Baskı Sayısı: **1. Basım**
Sayfa Sayısı: **112**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Melâye Cizîrî

dîvân

Kürtçeden Çeviren: İlhami Sidar

Dîvân

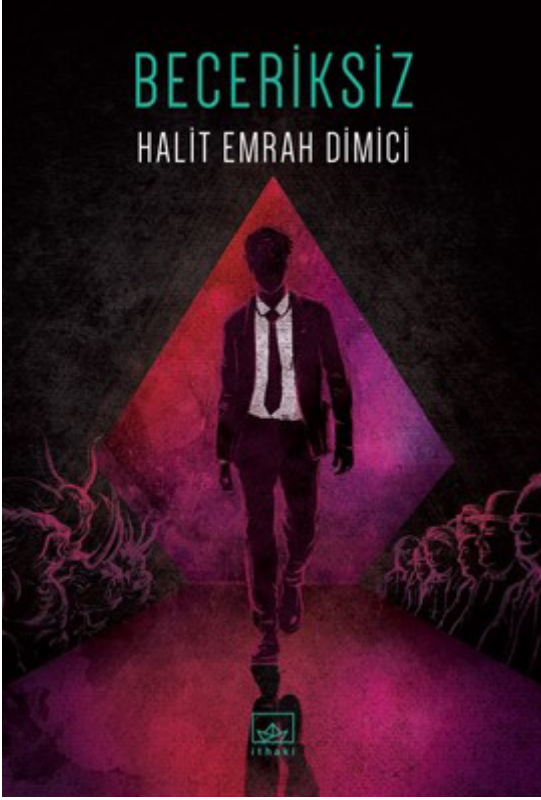
Yazar: **Melâye Cizîrî**
 Çeviren: **İlhami Sidar**
 Yayınevi: **Ayrıntı Yayınları**
 Baskı Sayısı: **1. Basım**
 Sayfa Sayısı: **448**

Çalılık

Yazar: **Christian Jungersen**
 Çeviren: **Gizem Kastamonulu**
 Yayınevi: **Ayrıntı Yayınları**
 Baskı Sayısı: **1. Basım**
 Sayfa Sayısı: **368**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Beceriksiz

Yazar: **Halit Emrah Dimici**

Yayınevi : **İthaki Yayınları**

Baskı Sayısı : **1. Basım**

Sayfa Sayısı : **464**

Yaşlı Adamın Savaşı

Yazar: **John Scalzi**

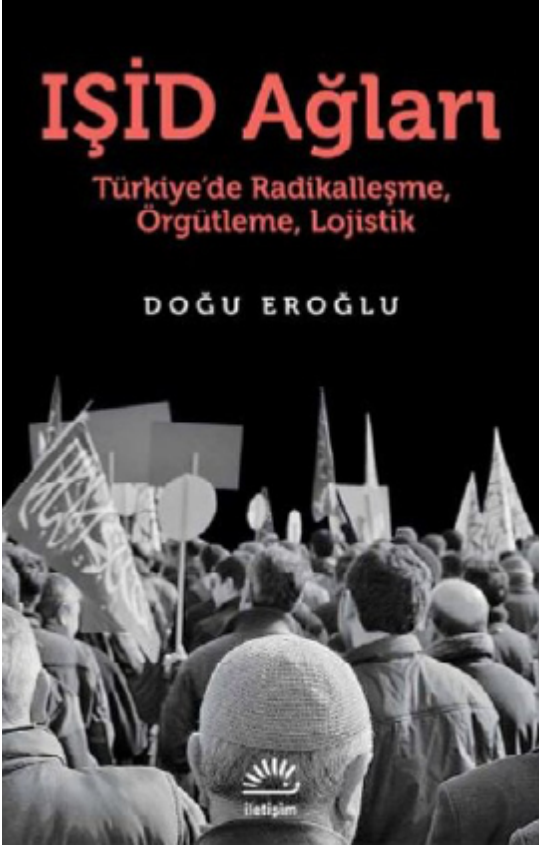
Çevirmen: **Cihan Karamancı**

Yayınevi : **İthaki Yayınları**

Baskı Sayısı : **1. Basım**

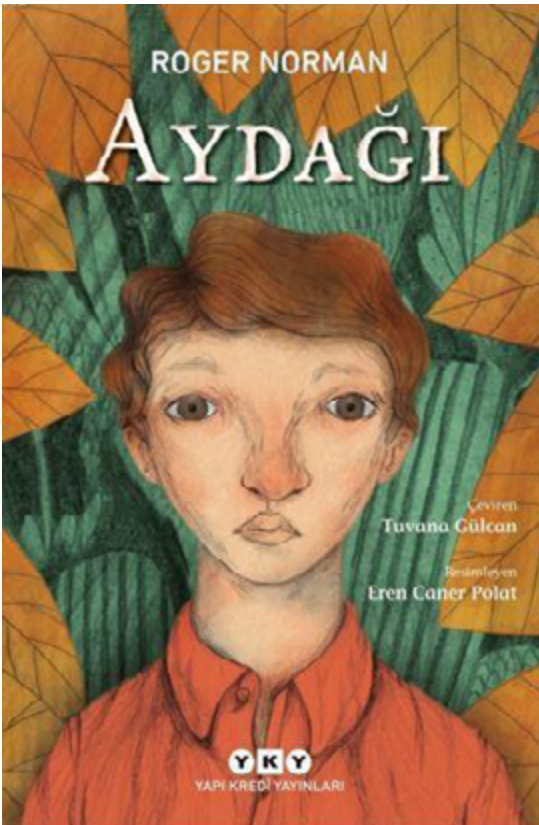
Sayfa Sayısı : **352**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

IŞİD Ağları

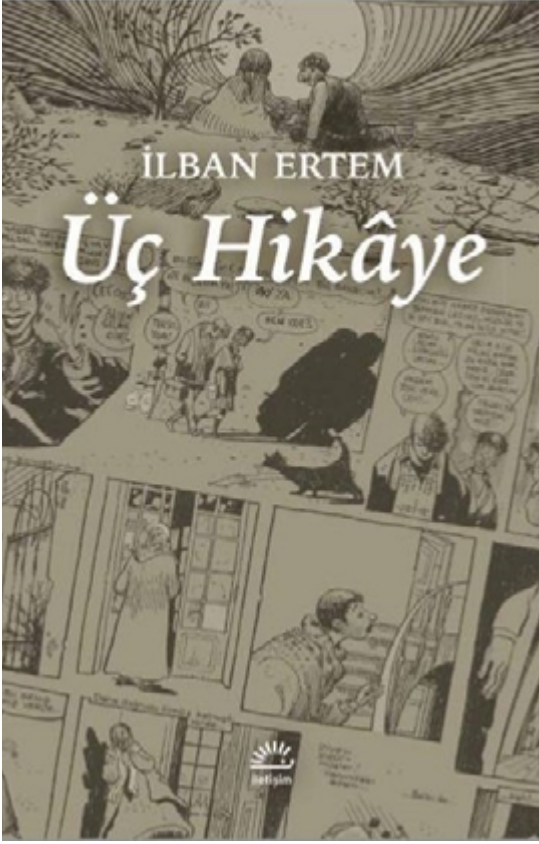
Yazar: **Doğu Eroğlu**
 Yayınevi : **İletişim Yayınları**
 Baskı Sayısı : **1. Basım**
 Sayfa Sayısı : **488**

Aydağı

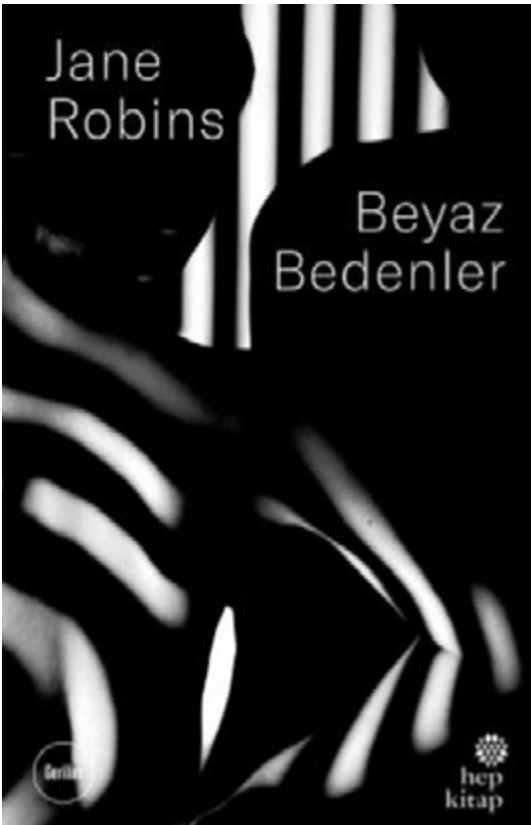
Yazar: **Roger Norman**
 Çevirmen: **Tuvana Gülcan**
 Resimleyen: **Eren Caner Polat**
 Yayınevi : **Yapı Kredi Yayınları**
 Baskı Sayısı : **1. Basım**
 Sayfa Sayısı : **112**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Üç Hikaye

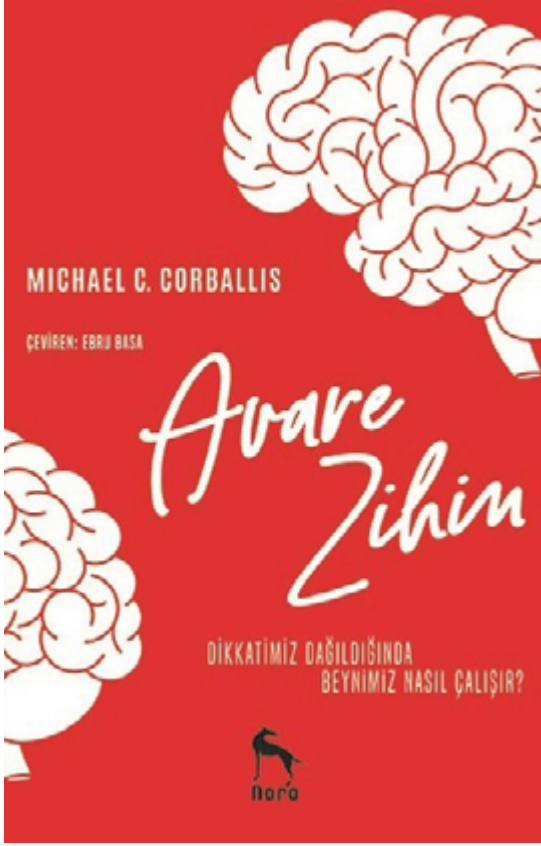
Yazar: **İlban Ertem**
Yayınevi : **İletişim Yayınları**
Baskı Sayısı : **1. Basım**
Sayfa Sayısı : **139**

Beyaz Bedenler

Yazar: **Jane Robins**
Çevirmen: **Engin Süren**
Yayınevi : **Hep Kitap**
Baskı Sayısı : **1. Basım**
Sayfa Sayısı : **292**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Avare Zihin

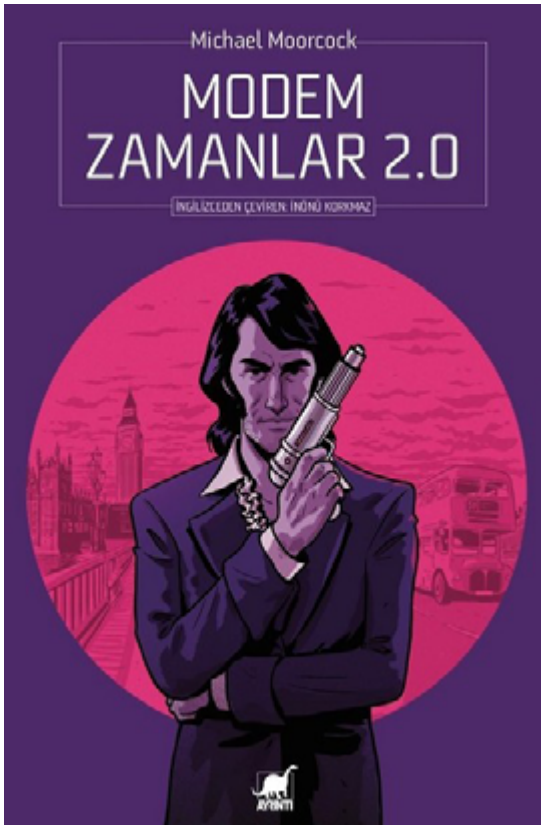
Yazar: **Michael C. Corballis**

Çevirmen: **Cihat Taşcıoğlu**

Yayınevi : **Nora**

Baskı Sayısı : **1. Basım**

Sayfa Sayısı : **224**

Modem Zamanlar 2.0

Yazar: **Michael Moorcock**

Çevirmen: **İnönü Korkmaz**

Yayınevi : **Ayrıntı Yayınları**

Baskı Sayısı : **1. Basım**

Sayfa Sayısı : **144**

ÇOK SATAN KİTAPLAR

EDEBİYAT

1. Fahrenheit 451

Ray Bradbury, İthaki

2. Körlük

Jose Saramago, Kırmızı Kedi

3. 1984

George Orwell, Can Yayınları

4. Olağanüstü Bir Gece

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

5. Şeker Portakalı

Jose Mauro De Vasconcelos, Can Yayınları

6. Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

7. 67

Oğuzhan Uğur, Hayy Kitap

8. Simyacı

Paulo Coelho, Can Yayınları

9. Hayvan Çiftliği

George Orwell, Can Yayınları

10. Bir Çöküşün Öyküsü

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

11. Leyla ile Mecnun

Burak Aksak, Kusura Yayınları

12. Satranç

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

13. Fareler ve İnsanlar

John Steinbeck, Sel Yayıncılık

14. Ay Işığı Sokağı

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

15. Otomatik Portakal

Anthony Burgess, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

ÇOK SATAN KİTAPLAR

EDEBİYAT DIŞI

1. El Vedud

Tuğçe Işınsu, Feniks Kitap

2. IKIGAI - Japonların Uzun ve Mutlu Yaşam Sırrı

Hector Garcia, Francesc Miralles, İndigo Kitap

3. Ustalık Gerektiren Kafaya Takmama Sanatı

Mark Manson, Butik Yayıncılık

4. Bağırmayan Anneler

Hatice Kübra Tongar, Hayy Kitap

5. Gazi Mustafa Kemal Atatürk

İlber Ortaylı, Kronik Kitap

6. Momo

Michael Ende, Pegasus Yayınları

7. Pembe Fili Düşünme

Zeynep Selvili Çarmıklı, İnkılap Kitabevi

8. Seninle Başlamadı

Mark Wolynn, Sola Unitas

9. Hayvanlardan Tanrılara Sapiens

Yuval Noah Harari, Kolektif Kitap

10. Doğu Batı Arasında İslam

Aliya İzzetbegoviç, Klasik Yayınları

11. Saklı Seçilmişler

Soner Yalçın, Kırmızı Kedi

12. Ben Ney'im

Hakan Mengüç, Destek Yayınları

13. Abdülhamit'in Akıl Oyunları

Ömer Faruk İspir, Lopus

14. Şu Hortumlu Dünyada Fil Yalnız Bir Hayvandır

Ahmet Şerif İzgören, Elma Yayınevi

15. Zamanın Kısa Tarihi

Stephen Hawking, Alfa Yayıncılık

gazete duvaR. 'dan oku

4

[Duyguların sözlükte karşılığı bulunur mu?](#)

8.

[Devrimciler Porsuk'ta: Mustafa Çalığı...](#)

14

[Atatürk Kitaplığı, Rauf Orbay'ın arşivini satın aldı](#)

15.

[Hitler ve Stalin peşinde: Troçki Meksika'da...](#)

18.

[Kitap çalmanın incelikleri](#)

21.

[Barış diye bir çocuk hakkı!](#)

25.

[Osman Nuri Bilgin 100 yaşında!](#)

29.

['Homo Sacer' için her gün bayram](#)

32

[De/Da Dergisi editörü Irmak Akman: Gelişigüzel hazırlanmış haberler muhalif medyada da var!](#)

